

Endelig studenthus

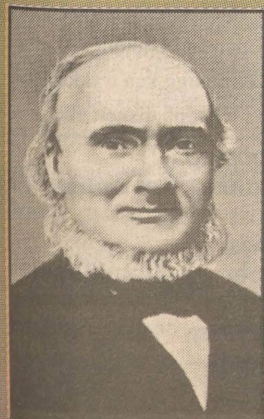
FOTO: ELIN FØRSUND

ENDELIG SER DET UT TIL AT studentene i Tromsø får et eget bygg. Studentstyret har vedtatt å arbeide for et velferdshus på universitetsområdet. Nestleder i Studentstyrets velferdskomite, Cato H. Olsen (bildet) er i gang med å utarbeide en bruksplan for et slikt hus.

– Vi håper på en snarlig avgjørelse fra Universitetsstyret slik at vi kan komme i gang med planene så fort som mulig, sier Olsen.

SIDE 5

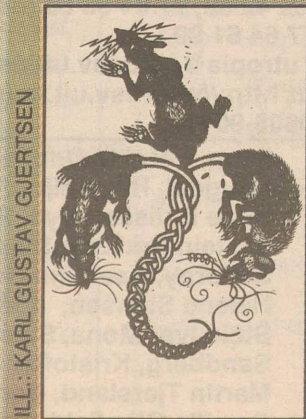
IVAR AASEN

MED BLANDA følelser hedrer vi han 100 år etter hans død.

SIDE 18-19

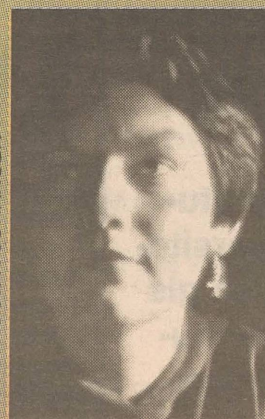
MUSEUM

DEN VULGÆRES talsmann har utstilling på Tromsø Kunstforening: Karl Gustav Gjertsen

SIDE 17

INNLEMMING

PROBLEMFYLT innlemming av høyskolestudentene i SiTø. Randveig Ola-isen (bildet) håper høyskolen blir godt mottat.

SIDE 6-7

FOTO: ASGEIR JOHANSEN

Studenthussaken er igjen i vinden. Studentenes øverste organ har endelig bestemt seg, nok en gang. Det blir studenthus universitetsområdet denne gangen. Alt som gjenstår er tolv små millioner.

Vorspiel eller fest

Denne gangen har de bestemt at vi skal få et studenthus på universitetsområdet. Spørsmålet er om dette vedtaket er verdt mer enn alle de andre intensjonsvedtakene Studentstyret (SSt) har gjort i studenthussaken. Debatten omkring hva et studenthus skal være og hvor det skal ligge svevet på et høyt plan på studentstyremøtet. Mange mente mye, men det var mangelfull debatt rundt de sentrale problemstillingene.

Vilje til vedtak

Selv om betegnelsen velferdshus er den offisielle betegnelsen på det ønskede nybygget på universitetsområdet var det ingen tvil blant studentstyrerepresentantene om hva det egentlig er snakk om. Debatten om hvor et studenthus skal ligge ble i stor grad en debatt om hva et studenthus skal være. Sånn som en representant sa.

– På universitetsområdet blir det vorspiel mens i byen blir det fest.

Antagelsen om at universitetet ikke ville være med å sponse billig øl for studentene ble også lansert. Debatten kokte raskt ned til at studenthus på universitetsområde ville

fremme et bedre læringsmiljø, og være like mye til dagbruk som til kveldsbruk. Mens et studenthus i sentrum ville være mer et festlokale. Det ble gjort mang et forsøk på å holde liv i drømmen om et studenthus i sentrum mens tilhengerne av universitetsområdet tok den mer forførende vrien på at velferdshuset er innenfor rekkevidde.

Akrobatisk feilmanøver?

Den lille vrien med å kalle et studenthus på universitetsområdet for et velferdshus. Mest sannsynlig gjort for lettere å kunne få bevilgninger over statsbudsjettet og penger ut av teorifagbygg potten kan få et noe snodig resultat. De 2,4 millionene Studentsamfunnet forvalter etter salget av det gamle studenthuset er nemlig satt av til bruk for et fremtidig studenthus, ikke et velferdshus. Selvsagt så er alt som trengs at Studentsamfunnet fatter et nytt vedtak, men resultatet er allikevel at Studentsamfunnet har forandret status fra å være en uviktig lilleputt i spillet om studenthus, til å ha reell innflytelse.

Arvesølv

De fleste har sikkert fått med seg at Student-

samskipnaden i Tromsø (SiTø) skal få 2.000 nye medlemmer, etter nyttår, i form av at alle studentene skal legges inn under en felles samskipnad, derunder også høyskolestudentene.

Det vedtaket som nå har blitt tatt i studenthussaken har i stor grad sammenheng med dette. SiTø har 15 millioner kroner stående på bok. Av disse pengene må 5 millioner til en hver tid være der, men det er 10 millioner kroner som kan brukes til spesielle prosjekter. Enten det måtte være subsidiering av barnehagedriften, sletting av Studentradioen sin gjeld på 840.000 .-, bygging av idrettshus eller studenthus. Disse midlene er betalt inn av studentene ved Universitetet i Tromsø over semesteravgiften. For øyeblikket råder den en stemning av at arvesølv må selges og kistebotn skrapes før høyskolestudentene blir en del av SiTø.

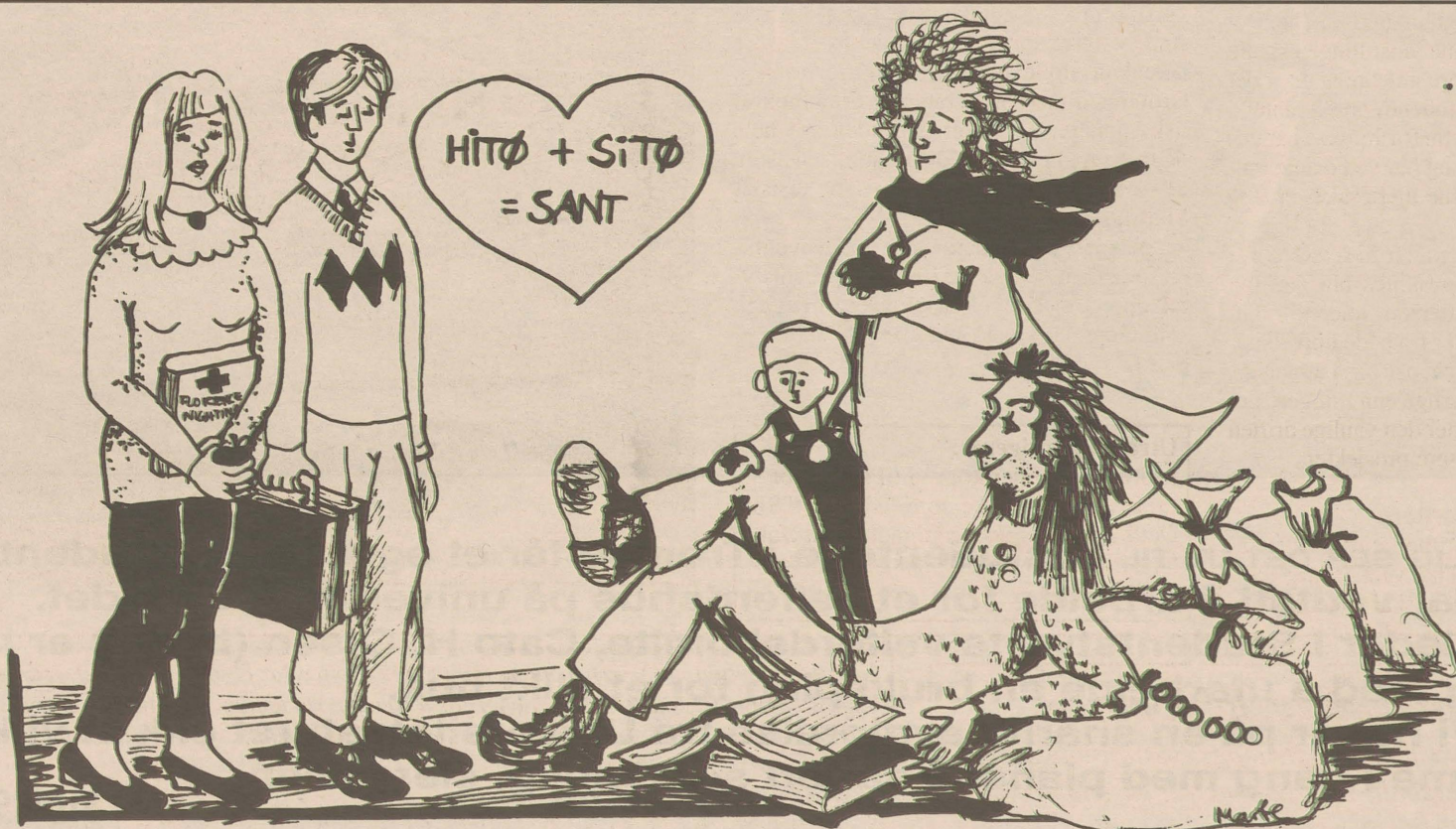
Egoistisk

Selv om høyskolestudentene ikke bringer noen penger med seg inn i det kommende ekteskapet lukter det litt dårlig av det studentstyret nå gjør. Tanken er å bruke de tilgjengelige midlene for å forskuttere byg-

gingen av velferdshuset. Et velferdshus skolestudentene er motstandere ettersom de vet like godt som alle andre at det vil bli et blått hus. Like godt vet alle at et velferdshus universitetsområdet vil være et studenthus for universitetsstudenter i all hovedsak. Når man så har forskuttert på de midlene man håper på å få bevilget over statsbudsjettet og de pengene man håper å kunne ta ut av teorifagbygget vil man jo få dem tilbake til slutt, men da trenger de ikke nødvendigvis tilbakeføres til den nye felles samskipnaden.

Sånn sett ender man opp med både øl og sekk, for universitetsstudentene. Vi studentstyrerepresentantene tillitsvalgte av universitetsstudentene, men spørsmålet er om dette er den riktige måten å få høyskolestudentene til å føle seg velkomne. Styret i samskipnaden Geir Jarle Volden talte et reelt gullkorn på forrige studentstyremøte.

– Det er lenge siden jeg har hørt om solidaritet bli brukt på studentstyremøte.

STUDENTAVISA
I TROMSØ

20 år

...er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avisa gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden.

UTROP
TROMSØ

Adresse: Universitetet – ISV, 9037 Tromsø
Tlf: 77 64 42 83, 77 64 53 66 (desken)
Faks: 77 64 51 99
E-post: utropia@stud.isv.uit.no
Internett: <http://www.isv.uit.no/student/utropia>
ISSN: 0806-9611

Ansvarlig redaktør: Thomas Harris
Kulturredaktør: Marte Holmemo
Deskansvarlig: Per Steinar Moen
Fotoansvarlig: Åsgeir Johansen
Redaksjonssekretær: Vegard Bønes
Sivilarbeider: Stig Fagernes
Redaksjonen: Ola Bratlie, Lise Swensen, Magnus Clough, Jan Martin Berg, Siri Vaggen Olsen, Geir Kastmo, Morten Skogly, Amund Sjølie Sveen, Randi Sol-

haug, Pernille Ødegaard, Elin Haugdal, Hilde Mjøs, Elin Førund, Stine Eidissen Bya, Rune Sævik, Jostein Rørtveit, Silje Solheim, Elin Sæterøy, Åse Linn Berntsen, Marit Helene Stensen, Jørgen Flint, Stein Ivar Mona, Silje Strand, Sigri Sandberg, Kristoffer Jørgensen, Martin Tjersland, Børge Iversen, Camilla Glanfield, Kristine Halle og Lars Åke Andersen.

Utropia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv tydelig og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller e-post.

Trykk og opplag:
Bladet Tromsø, i et opplag på 5000

Annonsepris:
5 kroner per spaltecentimeter

Neste deadline:
10. oktober

Brukerstyring aktuelt

Martin Rasmussen (Moderat liste) er fornøyd etter at han brakte samskipnaden et steg nærmere brukerstyring.

På forrige studentstyremøte ble det vedtatt en innstilling om å ta brukerstyring i studentsamskipnaden.

U Thomas Harris

Martin Rasmussen (IMR), representant fra moderat liste var forslagsstiller, og for en gang skyld var det bred enighet mellom de forskjellige politiske fløyene i studentstyret.

Stor omstilling

Brukerstyring av studentsamskipnader vil si at det er et studentflertall i samskipnadsstyret. Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø) har i nyere tid ikke vært brukerstyrt, og vedtaket er å betrakte som en stor omstilling innen studentdemokratiet. Selv om det kun er snakk om en innstilling til en høringsrunde ser det ut som om det eksisterer politisk vilje til å gjennomføre også et realitetsvedtak. Dette vil i så fall bli lagt frem og stemt over på studentstyremøtet i oktober.

Mindre farlig

Vedtaket ble gjort under behandlingen av forhandlingsutvalgets forslag til protokoll om organisering av SiTø etter at Høyskolen i Tromsø (HiTø) blir lagt inn under SiTø. Det reelle utfallet hvis denne innstillingen skulle bli vedtatt ved en senere anledning er at det vil bli et flertall av studentrepresentanter i samskipnadsstyret. Martin Rasmussen har tidligere vært styreleder, og har ved denne innstillingen fått en av sine hjertesaker et steg nærmere realitet.

– Brukerstyring kommer til å være mye mindre «farlig» når høyskolen blir lagt inn under samskipnaden ettersom studentflertallet vil bestå av studenter fra både universitetet og høyskolene. Jeg håper også at dagens studenter er mer ansvarlige enn tidligere generasjoner, og ikke setter den vanlige driften over styr for å få realisere prosjekter.

Må prioritere

Rasmussen medgir derimot at dagens situasjon hvor studentstyret har vedtatt at de gjerne vil at samskipnaden skal gjennomføre

studentvelferdsprosjekter til en samlet prislapp på 35-40 millioner kan så tvil om dette.

– Det er klart at man må prioritere. Representantene i samskipnadsstyret vil være personlig ansvarlig for de avgjørelsene de er med på å fatte, men det er derimot viktig å få til en slags politisk styring i langt større grad enn det man har i dag. I dagens politiske landskap er man hele tiden avhengig av at samskipnaden gjør det studentstyret ber dem om.

Den dagsaktuelle studentradiosaken, hvor studentstyre har bedt samskipnaden ta over det formelle eierskapet av radioen illustrerer dette på en utmerket måte. Studentstyre har vedtatt å be samskipnaden gjøre dette, men det er langt fra sikkert at så skjer. På spørsmål om hvorfor han er for brukerstyring trekker Martin Rasmussen frem en del åpenbare punkter.

Skoen trykker

– Prinsippielt har studentene muligheten til å ha på seg skoen og kjenne hvor den trykker. Velferdsloven sier at studentene har rett til å ta kontroll over samskipnaden. Jeg personlig ser for meg en modell som i Oslo hvor representantene i samskipnadsstyret er pålagt å følge studentstyret sine vedtak. Representantene er fremdeles personlig ansvarlige for de vedtakene de fatter, og hvis studentstyret fatter vedtak de føler at de ikke kan støtte må de heller trekke seg. Ordningen med brukerstyring er demokratisk sunnere, og sikrer at studentene hele tiden er med på å fatte de avgjørelsene som til syvende og sist angår dem selv, fastslår Martin Rasmussen.

Nå gjenstår det bare og se om et eventuelt forslag til vedtak får flertall i studentstyret eller om den tverrpolitiske enigheten som råder nå, vil slå sprekker når det kommer til stykket.

Utopia korrigerer:

I forrige nummer kom vi til skade for å titulere Jørn Fauske som leder av TSI. Dette medfører ikke riktighet. Berit Bollan er leder for TSI. Vi beklager misforståelsen.

FOTO: THOMAS HARRIS

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. Konsulentene har taushetsplikt. **TA GJERNE KONTAKT.**

Kontoret er i kjelleretagen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (inngang på yttersiden av bygget). Treftid 10-14 hver dag. Klokkene 13-14 har kontorene åpen konsultasjon.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fåes hos Studentenes Sosialtjeneste.

Psykolog: Henvend deg til Studentenes Sosialtjeneste om muligheter for psykologisk behandling.

Ekspedisjon, Jill-I. Larsen Tlf: 77 64 53 23

Norsk Studentunion (NSU) er interesseorganisasjonen for 85.000 studenter ved universitetene og vitenskapelige høyskoler. NSU jobber for å fremme studentenes økonomiske, sosiale og faglige forhold. På hovedkontoret i Oslo er det på heltid fire ansatte og fem tillitsvalgte.

ORGANISASJONSKONSULENT

Fra 01.12.96 blir en av de to stillingene som organisasjonskonsulent i NSU ledig.

Stillingen innehar hovedansvaret for universitets- og høyskolesaker. Arbeidet innebærer også utredningsoppgaver i tillegg til planlegging og gjennomføring av møter, kurs m.v.

Søkere bør ha høyere utdanning og studentpolitisk- eller annen organisasjonserfaring. Interesse for og kjennskap til utdanningspolitikk og organisasjonsutvikling er en fordel. Evne til samarbeid vil bli tillagt vekt.

Stillingen er en åremålsstilling på tre år med mulighet for ett års forlengelse.

Stillingen er plassert i Statens lønnsregulativ lønnstrinn 26 (p.t. kr 207.300,- pr. år).

Nærmere opplysninger kan fås hos Hilde Widerøe Wibe eller Unn Rognum på tlf. 22 04 49 50.

Søknader til stillingen sendes innen 28. oktober til

NORSK STUDENTUNION

Sagvn. 21 A, 0458 OSLO

Vi får studenthus

Studentstyret vedtar å arbeide for velferdshus på universitetsområdet.

FOTO: THOMAS HARRIS

Endelig ser det lyst ut for et studenthus i Tromsø. På forrige studentstyremøte ble det vedtatt å arbeide aktivt for et velferdshus på selve universitetsområdet.

U Elin Førstund

Studentstyret vedtar å prioritere arbeidet med etableringen av et eget velferdshus på universitetsområdet. Arbeidsutvalget får i oppgave å tilrettelegge og utarbeide bruks- og finansieringsplan for velferdsbygget. Saken skal tas opp til videre behandling på studentstyremøtet den 24.10.96. Arbeidet med en fremtidig etablering av et eget studenthus i sen-

trum utsettes til etter sammenslåingen av UiTø og HiTø i en felles studentsamskipnad i Tromsø.

Sentrum utsatt

I Studentstyret har det i lengre tid vært en debatt angående beliggenheten av et studenthus. Mange har ønsket seg et studenthus i sentrum, men studentstyret har nå fattet et vedtak på grunnlag av nye muligheter for et hus på universitetsområdet. Imidlertid, under behandlingen av sammenslå-

ingen av samskipnadene har Høgskolen i Tromsø innstilt på at et eventuelt studenthus må ligge i sentrum. Kun et fåtall tror at det kan være reelt med studenthus i sentrum i nærmeste framtid i tillegg til velferdshus på universitetet. Som kjent har provisoriske løsninger en tendens til å bli permanente, for eksempel var Administrasjonsbygget egentlig tiltenkt studentvelferd.

Læringsmiljø

Bangsund brygga som tidligere var et aktuelt sentrumsalternativ, er på grunn av uavklarte leieforhold og en dårlig tilstandsrapport nå uaktuell.

Et viktig argument for å byg-

ge på universitetsområdet er at man vil få et sosialt samlingsmoment som også vil skape miljø for læring. Ved at alle studentorganisasjonene samles et sted på universitetsområdet kan en egen administrasjon for disse bli dannet.

Innhold

Med planene rundt det nye teori-fagbygget blir realiseringen av et bygg som kan omfatte diverse studentorganisasjoner, pub og konsertlokale mer aktuelt enn noen gang tidligere. Ettersom teori-fagbygget vil gjøre det unødvendig med leide lokaler vil ikke universitetet lenger ha behov for lokaler i sentrum, og universitetsområdet blir mer aktuelt.

Studentvelferd

Universitetet har blitt lovt ekstraordinære 4 millioner kroner av statsbudsjettet til studentvelferd. Det avgjørende for et velferdshus på universitetsområdet er at det i det nye teori-fagbygget er avsatt 350 kvadratmeter til studentvelferd. Disse er muligvis trekke ut til et eget bygg. De totale kostnadene for et velferdshus vil ligge på ca. 12 millioner. Studentsamskipnaden har 2 millioner kroner i overskudd fra salget av Studenthuset som er avsatt til et nytt studenthus. Disse midlene kan derimot ikke benyttes til et velferdshus, med mindre studentsamfunnet omgjør sine tidligere vedtak.

Må prioritere

Styreleder i samskipnaden, Geir Jarle Voldmo, poengterer at studentstyret må prioritere blant velferdssaker.

– Arbeidet med idrettshus har pågått siden 1988 og bør komme foran et nytt prosjekt med velferdshus. Når Studentstyret nå i tillegg til idrettshus har gått inn for å jobbe mot velferdshus og å opprettholde studentradioen, blir de samlede investeringskostnadene på 35- 40 millioner kroner for velferdssaker. I dette bildet er ikke barnehagesaken diskutert enda, så det er tydelig at det trengs en nøye planlegging og prioritering mellom tiltakene som man ønsker å sette i verk.

– Planene om et velferdshus på universitetsområdet er ikke urealistis-

ke, men ingen må tro at det kan stå ferdig før om tre år, og jeg ser helst at arbeidet med idrettshus blir sikret først. Sett opp mot Høgskolen i Tromsø og den kommende sammenslåingen av samskipnadene, er heller ikke et prosjekt med velferdshus uproblematisk. Høgskolen i Tromsø støtter idrettshus på universitetet, men ønsker et studenthus i sentrum.

– Det er ikke umulig å få til begge deler, men det krever at rammene blir lagt slik at samskipnaden kun får et driftsansvar i velferdshuset.

Bygging tidligst i 98

Universitetsdirektør Harald Overvaag mener det ikke er aktuelt med en eventuell byggestart av velferdshus før tidligst 1998.

– Saken angående et studentvelferdshus vil bli tatt opp parallelt med planleggingen av teori-fagbygget. Det vil ikke bli mulig med en byggestart før 1998 da vi venter å få startbevilgning fra Stortinget. Et velferdshus vil ikke kunne være realisert før etter århundreskiftet. Bygging av et velferdshus på universitetsområdet kolliderer ikke med et eventuelt samarbeid med HiTø om studenthus i sentrum.

Det vesentlige for en realisering av velferdshuset er at arealer fra teori-fagbygget kan tas ut på omtrent samme måte som avdeling for arktisk biologi ble tatt ut fra byggingen av MH. Velferdshuset vil komme på 10- 12 millio-

ner kroner, hvorpå vi muligens får bevilget 4 millioner fra statsbudsjettet.

– Jeg ser gjerne at området blir benyttet av både ansatte og studenter. Det er hensiktsmessig at studentorganisasjonene får plass på campus siden det er her studentene befinner seg. Gjestehybler som de ansatte kan bruke til mottakelser er også en god ide.

Unni Grønneng, sjef for Plan- og driftsavdelingen ved Universitetet i Tromsø, har grovt sett ut beliggenhet til et velferdshus.

Etter at AU har utarbeidet en bruksplan, vil denne bli overlevert til PLUT for nærmere planlegging.

– Vi stiller oss til rådighet både når det gjelder velferdshus og studenthus i

sentrum, sier Unni Grønneng.

Området sør-vest for Hovedgården er mest aktuelt. Der vil det ha en tilknytning til adkomst og være uavhengig av utbygging av instituttene. Entreprødet egner seg også til å knytte studenter fra ulike institutter sammen. I første omgang er det snakk om et

lite hus i universitetsområdet. Størrelsen vil være på ca. 1200 kvadratmeter med mulighet til påbygging.

– Vi har ikke engasjert noe arkitektfirma enda. Første omgang må saken gjennom Universitetsstyret. Gjør den det, er lokale firmaer interessante til oppgave av den størrelsen.

Universitetsdirektør Harald Overvaag stiller seg positiv til et velferdshus, men mener det ikke lar seg realisere før århundreskiftet.

ARKIVFOTO

– Legg ned studentradioen

Denne kraftmeldingen kom fra Robert Hagen under siste studentstyremøte onsdag 25. september. Hagen mente at Studentradioen ikke er studentvennlig nok til å kalle seg en radio for studentene. Radioen har lenge blitt kritisert fordi de ikke vektlegger nok studentstoff.

U Ola Bratlie

Robert Hagens utspill er på mange måter kontroversielt, fordi den går på tvers av det arbeidet som legges ned for å bevare Studentradioen. Krefter innen SiTø, Sst og radioen selv jobber nå med å få fremmet et forslag som kan sørge for at radioen får tildelt konsesjon fra nyttår. Styret i radioen er nå enige om at man skal nedsette en komite som skal legge fram forslag om at SiTø tar over som radioens eier. Det er dette grunnlaget man må skape enighet om for at medieforvaltningen kan tildele konsesjon for de neste fem årene. Men veien fram til enighet synes lang og kronglete.

Rotete økonomi

For det første er det langt fra sikkert at SiTø vil ta på seg ansvaret for å være eier av en kommersiell mediebedrift. Tidligere har samskipnaden i Trondheim brent seg stygt på satse på mediebedrifter. Trøndernes prosjektet gikk økonomisk fallitt, og samskipnaden i Trondheim har senere blitt kritisert for sitt engasjement. Denne historien kan føre til at SiTø velger å trå mer forsiktig enn sine kolleger i Trondheim.

For det andre sliter Studentradioen med en gjeld på over 800.000 kroner. Denne gjelden stammer fra tidligere år da det ble gjort innkjøp av teknisk utstyr, samtidig som radioen slet med en rotete økonomi.

Dette siste forholdet har ført til at SiTø's representant i styret i Studentradioen, Geir Jarle Voldmo, er skeptisk til den videre utviklingen.

– Studentradioen går så vidt det er i null, slik de driver i dag. Et eventuelt underskudd vil føre til at gjelden på over 800.000 kroner blir enda større, sier Voldmo.

Over 1 million

Etter at medieforvaltningen har mottatt det nye grunnlaget for drift av Studentradioen, vil styret i radioen sammen med SiTø eventuelt vurdere om man velger å gjøre radioen om til et aksjeselskap.

– Håpet er at en medieberift her i Tromsø skal ta over som eiere av Studentradioen, sier studentstyreleder og medlem av styret i Studentradioen Sigmund Holstad.

Problemet er at man først må kvitte seg med gjelden for å danne aksjeselskapet, og man må ut med drøyt 140.000 kroner i av-

gifter for å danne selskapet. Utgiftene vil komme opp i millionklassen, og det er utgifter som går fra studentenes lomme.

– Er det rett og rimelig at studentene skal betale 1 million kroner for at en radio skal ha noen ansatte og lage radio som i utgangspunktet få studenter lytter til? spør Voldmo.

Det virker som det fortsatt er mange hinder i veien fram til fortsatt radiodrift. Det skal bli spennende å høre om Endre Daniloffs stemme synger over eteren første nyttårsdag 1997, eller om de andre byradioene har fått all sendetiden.

Studentradioen overlevde første runde i kampen for sin eksistens.

FOTO: OLA BRATLIE

Dette er saken:

I forrige nummer av Utopia ble det skrevet om at Studentradioens framtid sto i fare. På grunn av et nytt reglement fra Statens medieforvaltning kan ikke lenger Studentstyret (Sst) stå som juridisk eier av radioen. I følge det nye reglementet kreves det et mer juridisk klart eierforhold. Daglig leder i Studentradioen, Endre Daniloff, mente at man hadde en rekke alternativer til rådighet for å redde Studentradioens framtidige eksistens.

I mellomtiden har styret i Studentradioen kommet med et forslag til Sst om at Samskipnaden i Tromsø (SiTø) tar over som eiere, og at man gjør Studentradioen om til et aksjeselskap. Dette vil tilfredsstille medieforvaltningens krav for tildeling av konsesjon, men det spørs om SiTø vil stå som eier. Erfaringer fra Universitetet i Trondheim viser at samskipnaden engasjement i kommersielle

medieberifter har slått feil, og at man har gått med et stort økonomisk underskudd. Et annet problem er at Studentradioen har en gjeld på 800.000 kroner som man må kvitte seg med før man danner et aksjeselskap.

Geir Jarle Voldmo er medlem i SiTø og i styret til Studentradioen. Han er skeptisk til den måten som man vil prøve å avvikle problemet på.

Bruksplan på vei

– Endelig får vi realisert drømmen om et eget hus for studentene i Tromsø.

Cato H. Olsen er nestleder i studentstyrets velferdskomite og jobber med en bruksplan for velferdshuset.

– Velferdshuset vil ligge på universitetets sørvestre område utenfor hovedgården. Det skal inneholde pub, konsertsal og huse alle studentorganisasjonene. Det vil bli hybler til de ulike foreningene, og større lokaler til organisasjoner som studentstyret og Utopia. Målet er at velferdshuset skal bli en integrert del av universitetet som kan bidra til å holde studentene ved utdanningsstedet. Vi har fått positive signaler fra departementet om et slikt tiltak for å bedre miljø og studiekvalitet. Vi håper derfor at uni-

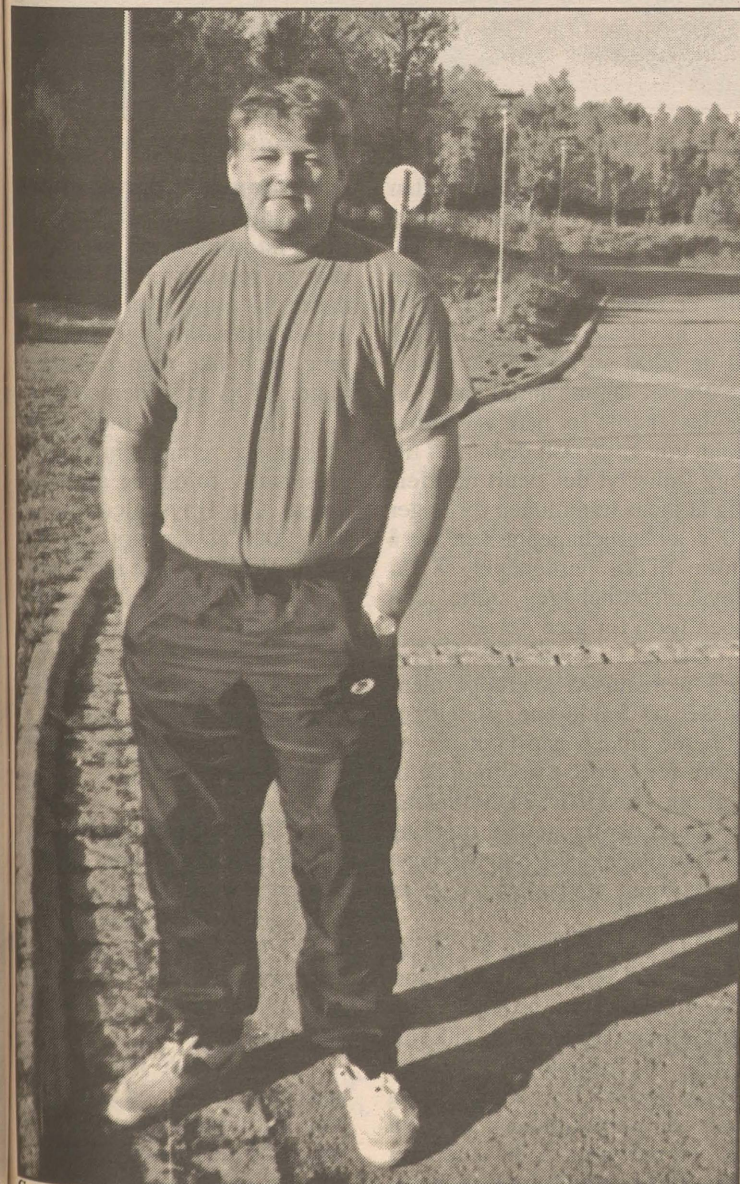
versitetsstyret får forgang i denne saken.

– Det er trist at enkelte fraksjoner er opphengt i et byalternativ. Vi i arbeidsutvalget har ikke troen på et slikt alternativ. Siden alle student-drevne foreninger er tilknyttet institutter, er det en fordel at disse ligger i nærheten av instituttene. Ved å legge all studentaktivitet i velferdshuset blir det også en felles administrasjon for organisasjonene. Universitetet har lenge hatt stor plassmangel. Med velferdshus på campus vil det bli frigjort en rekke arealer som kan komme godt med.

– Når det gjelder innstillingen til Høgskolen så glemmer de

fleste at 1/3 av HiTø studentene allerede er her under avdelingen for helsefag og at sannsynligheten er stor for at mer av HiTø vil bli lagt opp til universitetsområdet etterhvert.

– En annen fordel er at universitetsadministrasjonen og vitenskapelig ansatte har interesse av velferdshuset. Det kan minske kostnadene at universitetsadministrasjonen er interessert i å leie lokale. Velferdshuset kan bli en fristasjon, det vil si at universitetet dekker utgiftene til vedlikehold og liknende. Dessuten er det større mulighet for å få skjenkebevilling om administrasjonen er med og søker.

Cato H. Olsen kartlegger blant annet studentforeningenes behov i velferdshuset

FOTO: ELIN FØRSUND

Nye ansatte i Utopia

Åsgeir Johansen og Marte Holmemo har etter sommeren tiltrådt som henholdsvis ny fotosjef og kultureddaktør, etter å ha tatt over for Jan Martin Berg og Sigri Sandberg. De to er ansatt for to semester, fram til sommeren 1997.

Marte Holmemo studerer fysioterapi ved helsefaghøgskolen, mens Åsgeir Johansen studerer russisk mellomfag.

Åsgeir Johansen (til venstre) og Marte Holmemo (til høyre).

BEGGE FOTO: ÅSGEIR JOHNSEN

— Studentdemokratiet i fare

Sigmund Holstad tror at planene for sammenslåingen vil forverre bolig og barnehagetilbudet.

FOTO: OLA BRATLIE

Studentstyreleder Sigmund Holstad er på langt nær fornøyd med utkastet til sammenslåing av Studentsamskipnaden (SiTø) til å gjelde både Høyskolen i Tromsø (HiTø) og Universitetet (UiTø).

– Dette vil gå utover både barnehage og boligtilbudet for universitetsstudentene, sier Holstad.

U Marit Helene Stensen

– Høyskolestudentene er systematisk forfordelt gjennom hele høringsutkastet og Studentstyret er ikke villig til å godta det slik det er i dag.

– Både når det gjelder barnehagetilbudet, tildeling av studentboliger og den organisatoriske modellen for Studentsamskipnaden er det store ankepunkter, fortsetter Studentstyrelederen.

Dårligere boligtilbud
En av de kriteriene for å få stu-

dentboliger hos Studentsamskipnaden som er foreslått er at studenten skal ha normert studieprogresjon.

– Dette vil klart gå utover universitetsstudentene. Høyskolestudentene har et mye fastere studieopplegg i form av faste timeplaner eller prøver som gjør det mye lettere å holde seg til normert studietid enn for Universitetsstudentene. Vi har oftere avbrekk på grunn av arbeid, reising eller andre faktorer som gjør det vanskelig å holde seg til en normert studieprogresjon. Dette vil klart føre til at høyskolestudentene får best uttelling med denne ordningen, avslutter Holstad.

Mange spørsmål

I tillegg er det spørsmål om hva som vil skje med Elevheimen og boligene til helsefag på Høyskolen. Disse stiftelsene er private og utenfor Høyskolens kontroll. Disse boligene kan ikke være forbeholdt høyskolestudentene. Boligene er også i så dårlig stand at det vil kreve store midler for å pusse dem opp. Derfor må de fondene som er satt av til oppussing følge med boligene, ellers vil kostnadene kunne gå utover andre prosjekter til SiTø, blant annet nybyggingen av studentboli-

ger på Stakkevollfeltet.

Et annet problem for Studentstyret er den foreslåtte klausulen om at bare heltidsstudenter skal få tildelt bolig. Det er flere og flere studenter som velger å ta studiene på deltid, blant annet på grunn av de dyre studielånene. De må også få et tilbud fra SiTø, mener Studentstyrelederen.

Nytt fra Høringsutkastet er også forslaget om at 1.semesterstudenter skal ha enerett på boliger fra SiTø i juli og august.

– Vi mener at dette omvendte ansiennitetsprinsippet er å gå for langt. Bare 75% burde være forbeholdt første semesterstudentene, ellers vil det jo i praksis bety at studenter som har vært her en stund er fullstendig avskåret fra å få seg studentsamskipnadboliger i denne perioden. Hva da med de erfarne studentene som vil finne seg et nytt sted å bo til semesterstart, spør Holstad?

Færre barnehageplasser

Også når det gjelder barnehagetilbudet vil det bli verre, i følge studentstyrelederen.

– Man kan i det hele tatt lure på om de har barn selv? Høyskolen har bare 22 barnehageplasser og disse er private, drevet av lærerhøyskolestudentene selv. Dis-

se plassene har ikke Høyskolen råderett over og de vil høyst sannsynlig ikke bli lagt under SiTø. Det betyr at når sammenslåingen blir et faktum vil det bli 2000 flere høyskolestudentene i tillegg til de 6000 universitetsstudentene om det samme antall barnehageplasser som før bare var forbeholdt universitetsstudentene. I tillegg finner vi det svært urettferdig at mens kommunen forlanger 10 % av barnehageplassene for å støtte SiTøs barnehager så får høyskolebarnehagen støtte uten noen form for gjenytelser.

Derfor vil Studentstyret prøve å få organisert en gruppe mennesker fra foreldrene, studentpolitikere, studentsamskipnaden og andre for å presse kommunen til å gi opp forskjellsbehandlingen.

Også når det gjelder tildeling av barnehageplass har forslaget om normert studieprogresjon en viktig plass.

– Det er jo umulig for en for en gravid å holde seg til en normert tidsplan, skal de ikke få barnehageplass til sine barn, slik forslaget til forhandlingsutvalget legger opp til? Det virker på meg som om Samskipnaden bare vil ha strømlinjeformede studenter som passer til de firkantete reglene, avslutter Holstad.

Studentdemokrati i fare

Forhandlingsutvalget legger opp til et koordinerende utvalg som skal ha forslagsrett til Samskipnaden. Utvalget skal bestå av representanter fra begge studentstyrene, med like mange representanter fra hvert studentstyre.

– Det er i strid med alle demokratiske retningslinjer om representativ fordeling av politiske valgte. Om Høyskolen med sine bare 2000 elever mot våre 6500 skulle få like mange representanter som oss, ville dette være udemokratiske. Studentstyret går inn for at universitetet skal få 65% av representantene, mens Høyskolen skal ha 35%, noe som vil være en rettferdig fordeling, sier Studentstyrelederen.

SiTøs egenkapital

SiTø har en egenkapital på vel 10 millioner, noe Holstad går inn for skal komme universitetsstudentene til gode, dette fordi det tross alt er de som har betalt det inn gjennom alle år blant annet gjennom studentavgiften.

– Dette burde komme oss til gode blant annet ved at disse pengene blir brukt til et velferdsbyggeri for studentene. Høyskolestudentene bør ikke få tilgang på penger vi har spart, mener Holstad.

Geir Jarle Voldmo tror at problemene kan løses med litt sunn fornuft.

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Problemfylt sammenslåing

Studentsamskipnadens representant i forhandlingsutvalget, Geir Jarle Voldmo, mener at sammenslåingen vil by på problemer.

– Begge sider har sine hjertesaker som de vil ha i gjennom, noe som kan føre til problemer, men sammenslåingen 1. januar 1997 er et faktum vi må forholde oss til, sier han.

U Marit Helene Stensen

Kirke og undervisningsdepartementet (KUF) har anbefalt at høyskolestudentene skal innlemmes i den allerede eksisterende samskipnaden, og da må begge parter ta konsekvensen av dette. Problemerkene er ikke uoverkommelige, i følge Voldmo.

Studentboliger

– Samskipnaden har omlag boliger til rundt 20 % av studentmassen, noe som også er tilfelle på HiTø. Derfor vil dekningsgraden for studentboliger være omtrent det samme etter sammenslåingen. Innvendningene til Studentstyret om universitetsstudentenes problemer med å holde seg innenfor normert studietid vil nok bli tatt hensyn til av SiTø i rimelig grad, mener han.

Ansiennitet

– At vi har valgt å prioritere 1. semesterstudentene i juli og august skyldes dels at vi vil komme til livs de som spekulerer i å flytte ut før sommeren for så å søke om ny bolig til høsten for å slippe husleie. Dette taper Studentsamskipnaden penger på, noe som i neste omgang kan føre til eksempelvis høyere husleie. Viss vi ikke prioriterer de ferske vil vi ende opp med at de med stor ansiennitet vil få alle boligene. I tillegg vil vi hjelpe de helt ferske studentene til å få seg et sted å bo slik at de slipper en uheldig start på studentlivet.

– I diskusjonen om man skal gi boliger til deltidsstudenter eller ikke må vi ta hensyn til at det er knappe ressurser man snakker om. Dermed må vi prioritere de som trenger det mest, nemlig de som lever på lån. Så får heller de med biinntekter komme i annen rekke.

– Når det gjelder de private boligstiftelsene på Høyskolen så forhandler SiTø om en overtakelse. Da vil det være naturlig at pengene til oppussing følger med, ellers ville det bli svært dyrt for Samskipnaden å pusse opp, synes Voldmo.

Barnehagetilbudet

– Når det gjelder antallet barnehageplasser er det et åpent spørsmål om vi får overta de 22 barnehage-

plassene hos Høyskolen i tillegg til de 176 vi har fra før. Vi håper likevel at vi vil komme bedre ut enn før sammenslåingen fordi det vil bli vanskeligere for kommunen å drive forskjellsbehandling mellom Høyskolen og Universitetet med hensyn til krav om kommunale barnehageplasser. Nå må vi gi 10% av alle våre barnehageplasser til kommunen for å få økonomisk støtte, mens Høyskolen ikke må gi avkall på noen av sine. Dette håper vi det blir en endring på. Et annet viktig punkt er at vi ikke kan forvente at studentbarnehagene vil kunne dekke behovet fullt ut, vi må nok heller jobbe med å forbedre den kommunale barnehagedekningen.

– Når det gjelder studentstyrets innvendinger til kravet om normert studietid for foreldrene regner jeg med at det ikke vil bli absolutt, og vi vil nok vise rimelig skjønn når det gjelder fordelingen av plasser.

Rettferdig tfordeling

Voldmo mener at Studentstyret har lurt seg selv.

– Styresammensettingen har vært perifer for forhandlingsutvalget. Dessuten er valgoppslutningen på de ulike institusjonene et viktig poeng. Valgdeltakelsen når det gjelder urnevalg av studentstyrepolitikere er den dobbelt så høy som på Universitetet, der er den bare på 10%. Dermed vil det være flere stemmer bak høyskolerepresentantene enn bak universitetsstudentene, naturligvis under forutsetning av at høyskolestudentene stemmer på sine egne representanter. Derfor vil en halvt om halvt fordeling være rimelig.

Studentstyret må prioritere

Studentstyret har gått inn for både velferdshus, studenthus og radio, noe som vil koste bortimot 40 millioner. Dette mener Voldmo er urealistisk.

– Vi har omtrent 15 millioner på konto, hvorav 5 millioner til enhver tid må være på konto som sikkerhet for lønn og andre driftsutgifter. Det sier seg selv at 10 millioner ikke rekker til å gjøre alt det Studentstyret ønsker, så de må nok prioritere hva de trenger mest, avslutter Voldmo.

Skepsis på HiTø

– Mye av den motviljen høyskolestudentene viser mot å innlemmes i studentsamskipnaden bunner nok i en frykt for å bli fullstendig overkjørt av de tallmessig overlegne universitetsstudentene, sier HiTøs representant i forhandlingsutvalget, Ranveig Olaisen.

Derfor er det svært viktig at Høyskolestudentene blir tatt godt imot og at de føler at de blir tatt på alvor av universitetsstudentene.

Sammen er vi sterke

– Vi er alle enige i at barnehagetilbudet til studentbarn er alt for dårlig i Tromsø. Derfor er det viktig at vi står sammen om å kjempe fram flere plasser, mener Olaisen. Videre påpeker hun kommunens splitt og hersk taktikk i forbindelse med reduksjon i støtten til Samskipnadens barnehager i fjor.

– Kommunen brukte det at barnehageavgiften for høyskolestudentene er høyere enn samskipnadens barnehager til å redusere den kommunale støtten. Dette ville ikke ha skjedd om vi hadde hatt en felles studentsamskipnad.

– Når det gjelder de 22 plas-

sene på Høyskolen så er de private og drevet av studentene selv, blant annet går renhold på omgang. Derfor kan det bli vanskelig å ha felles plasser, men det er noe vi må forhandle videre om, mener hun.

Urettferdig fordeling

Det har vært stor skepsis på Høyskolen mot å bli slått sammen med universitet av frykt for å bli overkjørt, og Olaisen mener at å gi høyskolestudentene bare 35% av representantene i det koordinerende utvalget, slik studentstyret på universitetet har ønsket, vil skape stor motstand på Høyskolen.

– Høyskolestudentene blir aldri å godta en slik fordeling universitetsstyret har lagt opp til. Å gi oss halvparten av stemmene ville være en ypperlig sjanse til å ønske oss velkommen på. Vi må

dele på begrensede goder, derfor må vi ha like rettigheter, ellers ville det ikke bli rettferdig.

Ikke studentpoliti

Klausulen om å forlange at studenten holder seg til normert studietid for å få studentbolig er rimelig i følge Olaisen.

– Dette vil forhindre at studentene sitter på boligene i all evighet slik at vi får bortmisbrukt. Når det gjelder ordningen med å forbeholde boligen for heltidsstudenter vil nok dette ha positiv virkning for høyskolestudenten som er underlagt klasseromsundervisning og fraværsføring, men samskipnaden vil ikke være et studentpoliti som kommer og banker på om du skulle få deg en jobb ved siden av studiene, mener hun.

Om ansiennitetsprinsippet for å få fordelt boliger skulle bli opprettholdt slik det er i dag frykter Olaisen at dette vil gå utover Høyskolestudentene.

– Studenter på universitetet studerer ofte mye lengre enn oss, hos oss er noen studier på bare to år. Derfor vil disse stille bakerst i køen om bare de med lengst studietid skulle få tildelt bolig.

Det uunnværlig

Lånecassen – en kilde til frustrasjon og forbannelse, spesielt for dem som i disse dager venter og venter på å få studielånet sitt. De ansatte er trege, udugelige og generelt uvillige til å yte den servicen vi har krav på. Det er slik vi tenker, ikke sant?

U *Stine Eidissen Bya*

Utropias utsendte journalist er en av dem som venter desperat på en svær forsyning med Camillaer, for ikke å si tusenlapper. Husverten snerrer og regningene truer med å fylle hybelen til randen, mens du selv er på randen av sammenbrudd. Du lever av spaghetti og ris, og drømmer om den dagen du kan gå på byen og ta deg en pizza og en halvliter uten å gå konkurs av den grunn. Noen som kjenner seg igjen? Det er jo den fordømte Lånecassen som er skyld i all denne elendigheten, så vi bestemte oss for å ta bukken ved hornene og avlegge denne forhatte institusjonen et besøk.

Stor pågang

Regionsjef Randi Thorbjørnson tok villig imot oss på Kjærbygga, hvor Lånecassen holder til. Hun forteller mer enn gjerne om den enorme pågangen de har hatt i august.

– Det er utvilsomt den mest hektiske måneden for oss rent arbeidsmessig. I løpet av de siste 4-5 ukene har vi fått inn bortimot 14 000 søknader. Derfor må de fleste belage seg på en ventetid på ca. 7 uker. Dette er selvfølgelig ikke spesielt tilfredsstillende, studielånet er tross alt livsgrunnlaget for studentene. Vi har en god del tekniske hjelpemidler til disposisjon, men det er begrenset i hvor mange tilfeller vi kan benytte oss av dem. Stort sett er det de unge som kommer rett fra videregående som får kort behandlingstid på søknadene sine fordi de kan behandles maskinelt. Vi har tatt inn tre ekstrahjelpere i høst for å forbedre situasjonen. Mer enn det har vi ikke mulighet til å uten å spreng budsjettet. Kjernen i problemet er at vi er for få folk. På landsbasis er vi 300 ansatte som skal betjene 700 000 kunder. I Tromsø er staben på 20 mennesker. Grunnen til at vi overhodet klarer å opprettholde et visst servicenivå, er at vi etter hvert har fått avanserte tekniske løsninger. For to år siden startet vi opp med optisk lesning av blanketter, som den første institusjon i landet. Vi hadde mye innkjøringsproblemer det første året, men nå begynner ting å gå seg til. Dette vil være til stor hjelp i tiden fremover.

Kassafonen

– I tillegg til alle søknadene vi mottar, utgjør telefoner et stort arbeidspress. På årsbasis ekspederer vi om lag 50 000 samtaler. Nå har vi lagt om telefonsystemet for å gjøre det lettere å komme gjennom til Lånecassen. Vi har konsentrert kontortiden for telefonen til kl. 10-14, og har med det klart å betjene flere samtaler, samtidig som færre kunder gir opp før de kommer gjennom til oss. Forsøket med kassafonen har også vært en suksess. Her får studentene svar på om søknaden er kommet, og forventet behandlingstid hvis den ikke er det. 80% av henvendelsene vi får over telefon gjel-

der akkurat disse spørsmålene. Kassafonen gir studentene raskere svar, og vi kan konsentrere oss om å behandle søknader i stedet for å sitte i telefonen. 10 000 henvendelser per uke bør vel tilsi at denne ordningen har vært en suksess. For de som lurar, så er det magiske nummeret 22 64 58 58.

Sympati

– I tillegg til søknadene om studielån og stipend, tar vi oss også av innbetalingene av gjelden. Innføringen av kvartalsvise forfall fører med seg en større arbeidsbyrde for oss. Vi har i det siste hatt en ekstrem økning i antall betalingsudyktige. Dette har flere årsaker. Arbeidsmarkedet er beintøft, og mange blir gående arbeidsledige. Renta har gått ned, og følgelig er det dyrere å ha lån. De som var så heldige å studere for 20-30 år siden, hadde mye gunstigere betingelser enn studentene av i dag. Skatteordningene sammen med inflasjonen førte til svært rimelige lån.

På spørsmål om de ansatte i Lånecassen ofte får så ørene flagrer, svarer hun til vår store forbauselse nei.

– Det hender i grunnen svært sjelden. Folk viser forståelse og sympati med oss, og skjønner at vi er hardt presset. Dette setter vi naturligvis svært stor pris på avslutter hun. Vi forlater kontoret for å overlate henne til søknadene (og forhåpentligvis er det snart min søknad som blir behandlet).

Vil revolusjonere studiefinansieringen

Misfornøyde kunder i Lånecassen har startet opp en interesseorganisasjon som har satt seg mange ambisiøse mål.

U *Stine Eidissen Bya*

Styreleder Innbjør Linda sier til Utopia at denne organisasjonen er relativt fersk, men velorganisert. Registrering i Brønnøysundregisteret er allerede unnagjort, og eget kontor er opprettet. Et stort apparat er satt i gang for å registrere medlemmer. Før Lånecasseaksjonen mange nok medlemmer, vil de kunne utgjøre en pressgruppe i samfunnet. Den vil føre en langsiktig kamp mot en bedre studiefinansiering enn den vi har i dag.

Målsetninger

Ett av hovedmålene er å få en like høy stipendandel som Danmark operer med. Der mottar studentene like stort stipend som det vi i Norge mottar i lån. Følgelig er hele 50% av de ferdigutdannede studente-

ne gjeldsfrie. Linda er også veldig opptatt av Lånecassens tilgjengelighet. Alt for få ansatte preger dagens situasjon og bidrar til lang behandlingstid. I følge henne bedriver Lånecassen info-minimalisme, det vil si at de gjør lite og ingenting for å informere om de ordninger som tross alt eksisterer for å lette studentenes økonomiske situasjon, som for eksempel betalingsutsettelse, ettergivelse av lån, o.l. Vi får ikke vite om rettighetene våre. I tillegg forteller hun om studenter som har opplevd at Lånecassen påstår at den ikke har mottatt søknader om f.eks. rentefritak, med den følge at studentene taper mye penger. Inntektsavhengig tilbakebetaling er en annen sak som skal fram i lyset, sammen med 0% realrente. Det vil si at det du betaler følger inflasjonen. Innbjør Linda er ikke spesielt imponert over den nye ordningen med kvartalsvis innbetaling.

– Innbetalingsmåten spiller ingen rolle så lenge systemet er så dårlig. Det er der endringer trengs.

Medlemssanking

Hovedarbeidet framover vil konsentreres om å samle medlemmer. 700 000 nord-

menn har et kundeforhold til Lånecassen dermed skulle det foreligge et enormt medlemspotensiale. Ikke mindre enn 45 000 mennesker har fått inkasso på grunn av manglende innbetaling, noe som indikerer at dagens system er riv ruskende galt. Tre personer jobber nå fulltid for aksjonen uten å få betalt for det. Søknader om støtte er sendt til kommunale og statlige instanser sier Linda.

– For å gi et bilde av størrelsesordenen kan det nevnes at Lånecassen tjener 8 millioner kroner årlig bare på gebyret på 45 kroner som de pålegger hver innbetalingsgiro. Lånecasseaksjonen vil forsøke å profilere seg i media for å gjøre folk oppmerksom på vår eksistens. Å skape bryderi for Lånecassen med egne jurister er også en fin sak mener hun. – Personalet i Lånecassen er i utgangspunktet negativt til henvendelser fra kundene. De tror at de kan skalte og valte med oss som de vil. Vi må få forandret hele systemet.

Adressen er som følger:

Lånecasseaksjonen

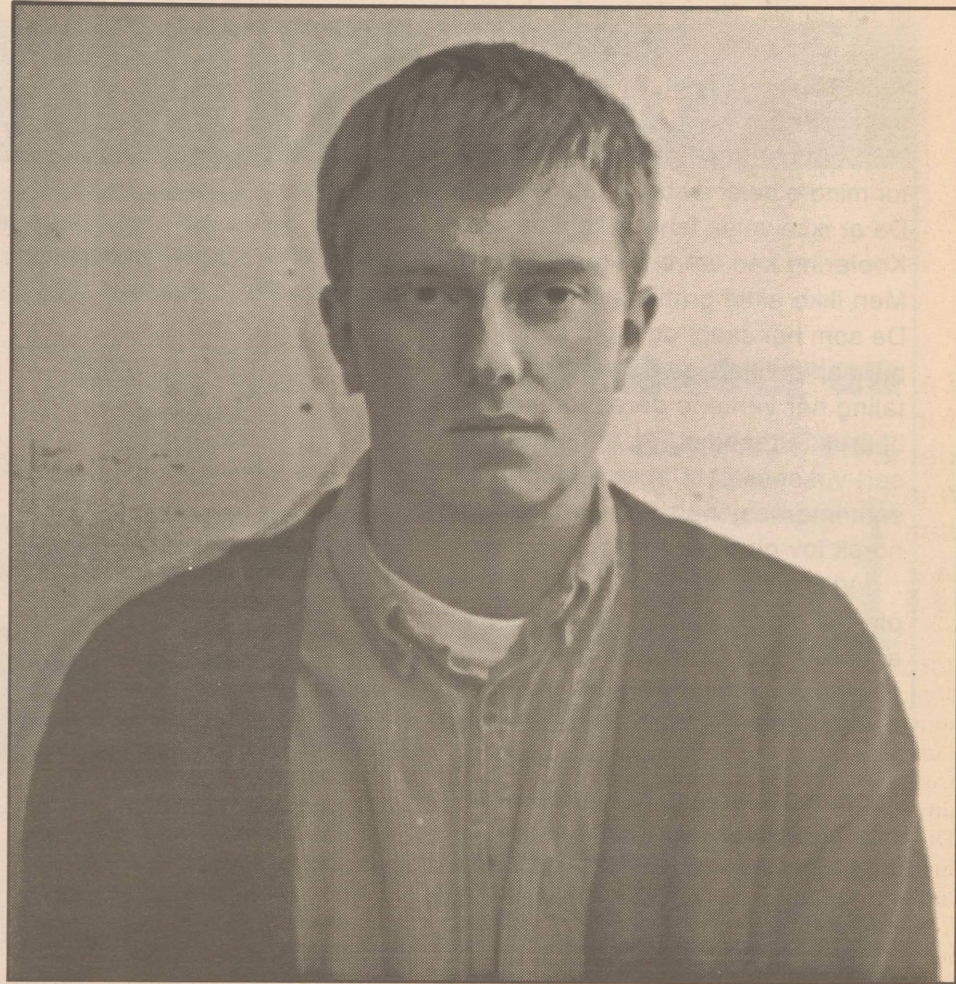
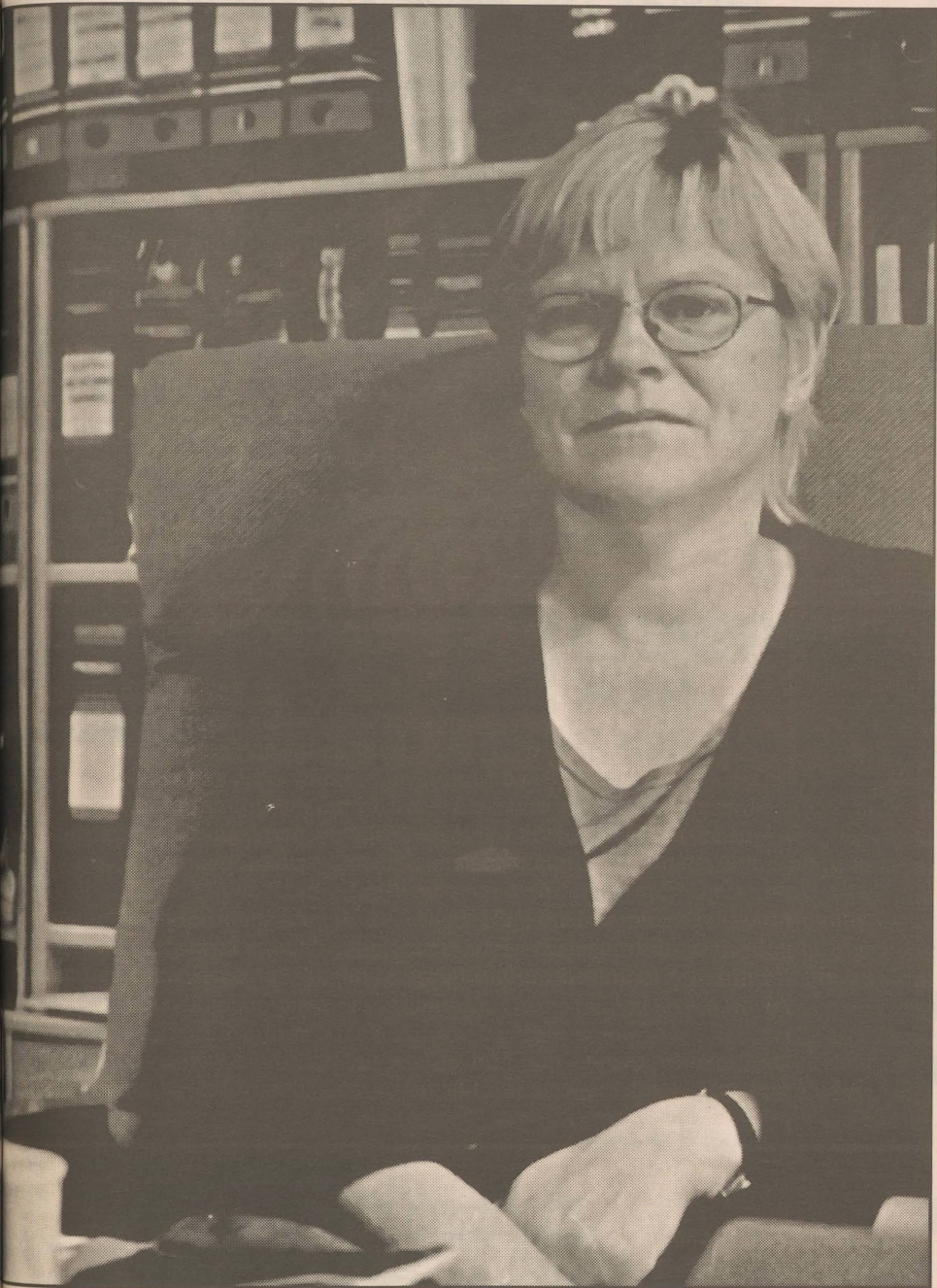
Postboks 17

5001 Bergen

Tlf.: 55 31 64 90

e ondet

Kenneth Kvalheim venter på studielånet – og imellomtiden låner han penger hjemfra.

FOTO: OLA BRATLIE

Venter i spenning

Kenneth Kvalheim har nå ventet i 6 uker på studielånet sitt. Han innrømmer at situasjonen medfører et visst ubehag, men vil ikke henge ut Lånekassen.

U Stine Eidissen Bya

Kenneth søkte om lån allerede i juli, men grunnet uheldige omstendigheter sitter han fremdeles uten midler i lomma. Han hadde nemlig oppgitt Bergen som studiested i søknaden til Lånekassen, men endte i stedet opp i Tromsø. Dermed måtte blankettenes omgjøres, og hele søknadsprosessen startet på nytt. Han fikk følgelig ikke sendt

sin søknad før 21. august. Dette er naturligvis ugunstig, da ventetiden blir betraktelig forlenget.

– Det er synd for studentene at behandlingstiden er så lang. Ved oppstarten av et nytt studie har man et vell av utgifter. Disse utgiftene topper seg de første 14 dagene av semesteret. Man trenger penger til bøker, busskort, semesteravgift, husleie, depositum og så videre. Kenneth er selv temmelig blakk og fortvilet, og har måttet låne penger hjemme for å klare seg.

– Jeg håper noe kan endres slik at utbetalingene vil fungere bedre, men det er klart at Lånekassen har et budsjett som må overholdes. Det er et ressursproblem som staten står ansvarlig for.

- Vi gjør så godt vi kan, sier regionsjef Randi Thorbjørnsen i Lånekassen.

MARTIN TJERSLAND

Jus åpner informasjonsmøtene

Administrativ leder Olaug Husabø ved IRV.

Institutt for rettsvitenskap (IRV) har valgt å åpne informasjonsmøtene – også for privatister – etter press fra studentstyret.

U Per Steinar Moen

Disse informasjonsmøtene har vært stengt på IRV blant annet for at privatistene ikke skal få innpass på informasjonsmøtene. Men i tillegg har også andre studenter blitt nektet inngang. Utopia kjenner til episoder hvor jusstudenter fra andre semestre har blitt stoppet ved døren.

Generell informasjon

– Vi velger nå å kjøre åpne informasjonsmøter av hensyn til andre studenter som ønsker generell informasjon om jusstudiet, forklarer administrativ leder

Olaug Husabø til Utopia.

En del av kritikken mot denne stengningen gikk nettopp på det at studenter som vurderer å ta jus som en del av en grad-soppbygning, ikke fikk muligheten til å gå på informasjonsmøtene.

Hun bemerker at møtet kun vil ha en generell karakter, slik at informasjon for seminarundervisningen og slikt vil bli gitt ved en senere anledning til dem det angår.

– IRV kommer til å arrangere iallfall ett informasjonsmøte i året, kanskje hvert semester, uttaler Husabø.

Privatister uønsket

Olaug Husabø uttrykker også en viss misnøye mot forrige Utopias forside, hvor hovedoverskriften var «Privatister uønsket».

– Det er noe som sier seg selv at privatistene er «uønsket». Det er derfor man lukker studier, fordi man velger å prioritere studenter med fast plass, poengterer hun.

– Voksent

Studentstyreleder Sigmund Holstad skamroses IRV for gjenåpningen av informasjonsmøtene.

– Instituttet har taklet denne konflikten på en meget voksen og forståelsesfull måte, skryter Sigmund Holstad.

Noen bøker er for tjukke. Noen bøker er for gamle. Noen bøker har bare fire sider med gullkorn. Noen bøker er vanskelige å få tak i. For å ikke snakke om tidskrifter.

Som student har du ofte bare bruk for mindre deler av bøker og tidskrifter. Da er ikke veien lang til kopimaskinen. Kopiering kan være en grei løsning. Men ikke alltid gratis, slik mange tror. De som har skapt og utgitt stoffet, skal normalt gi tillatelse og har krav på betaling når verkene deres fotokopieres til bruk i utdanning og annen organisert virksomhet. Det er rettigheter som internasjonale konvensjoner og norsk lov gir dem.

Visste du at du har rett til å få kopier av utdrag som er nødvendig eller anbefalt stoff i studiet ditt til selvkost direkte fra instituttet, avdelingen eller institusjonen du studerer ved? Forutsetningen er at institusjonen har en kopieringsavtale med opphavsmennes og utgiverens organisasjon Kopinor – og det har den.

Innenfor visse rammer gir avtalen forhåndstillatelse til å kopiere fra alle norske og utenlandske publikasjoner til internt bruk ved institusjonen. For eksempel kan stoffet ikke utgjøre mer enn 15 %, men maks 25 sider av side-tallet i en bok (30 %, men maks 50 sider for bøker som ikke kan skaffes i bokhandelen eller fra forlaget).

Hvis det trengs større utdrag enn avtalen tillater, må kopiering og bruk i kompendier o.l. avtales direkte med forfatter og forlag. Slike kompendier skaffer man normalt i bokhandel eller fra Pensumtjeneste, kompendieleverandøren som norske forlag har etablert.

Framstilling og salg av stoff ut over disse reglene er ren parasittisme. Dessuten er det straffbart. Og resultatet? Færre nye fag- og lærebøker, mindre produksjon av tidskrifter. Kort sagt: dårligere tilgang på fagstoff for studenter og forskere.

Ring oss på 22 19 94 17 eller besøk oss på vår web-tjener (<http://www.kopinor.no/>) hvis du vil vite mer om opphavsrett og kopieringsavtalen for universiteter og høyskoler.

Kopinor

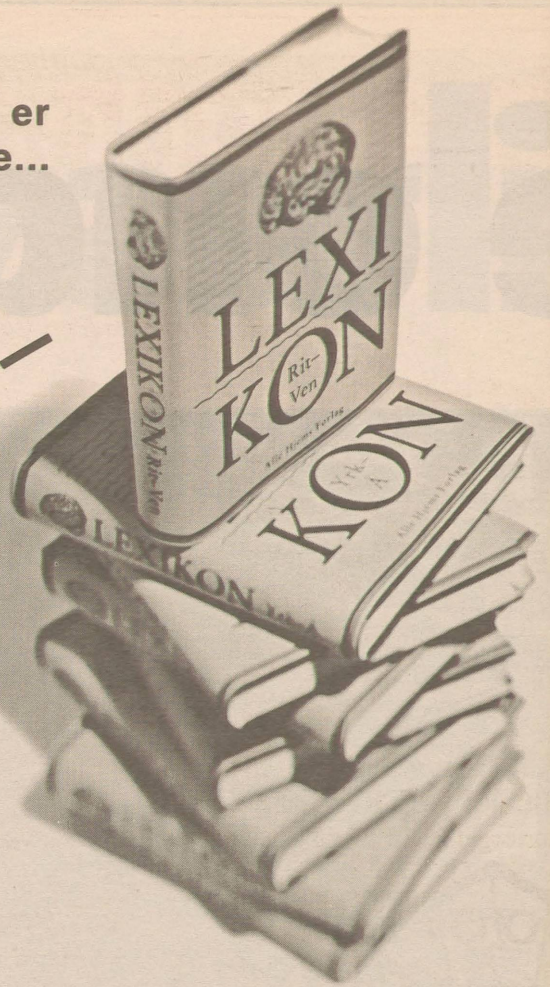
SA UNNGÅR DU
ULOVLIG KOPIERING

MEDLEMSORGANISASJONER:

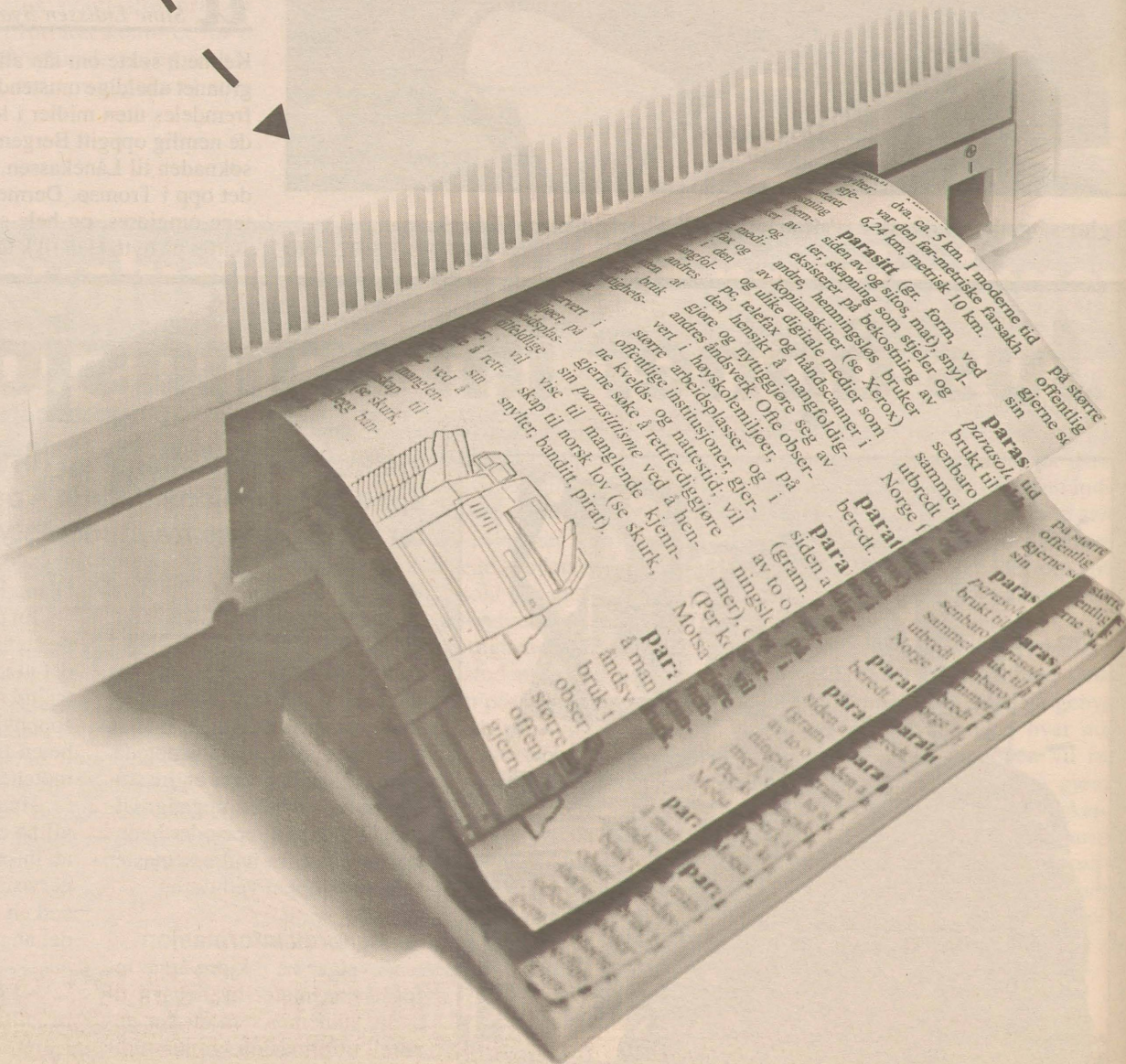
Den Norske Fagpresses Forening – Den Norske Forfatterforening – Den norske Forleggerforening – Forbundet Frie Fotografer – GRAFILL – Norges Fotografforbund – Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening – Norsk Journalistlag – Norsk Komponistforening – Norsk Litteraturkritikerlag – Norsk Musikkforleggerforening – Norsk Oversetterforening – Norsk Redaktørforening – Norsk Ukepresse – Norske Avisers Landsforening – Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere – Norske Billedkunstnere – Norske Dramatikeres Forbund – Norske Kunsthåndverkere – NOPA (Norske Populærautører) – Ny Musikk Komponistgruppe

INFORMASJON: Tlf. 22 17 94 17 Faks: 22 17 94 22
E-post: kopinor.post@kopinor.no
URL: <http://www.kopinor.no/>

Når ALT er
for mye...

...og LITT
er nok

Studentrabatt i Tromsø

Disse forretningene og bedriftene innrømmer studenter rabatt i perioden 15.08.96 til 15.08.97 mot at man viser studentbevis sammen med kvittering for betalt semesteravgift.

For å unngå misforståelser bør man opplyse om at man er student og vise studentbeviset uoppfordret.

Se egen folder utlagt på instituttene og på TSI-kontoret for nærmere informasjon om rabattene.

Café
DOMUS
Domusgården,
andre etage
tlf: 77 66 67 70

TRENINGSTØY
Bankgata 1
Bak SAS-hotellet
Tlf: 77 65 88 18

Urmester Noralf Andersen
Stortorget 3, tlf: 77 68 26 55

BRILLE
huset
Storgata 92, tlf: 77 68 21 43

J.M. HANSEN AS
Storgt. 52/56 - Telefon 77 66 55 00 - 9009 Tromsø
expert Elektromarked

Pepper's PIZZA
Stortorget 2
tlf: 77 61 11 66

Chr. Hansen
1897
Fr. Langesgate 22, tlf: 77 68 56 56

POULSSON
INTERIÖRTEKSTIL
Veitasenteret
Tlf: 77 68 04 33

INTERSPORT
- Sjøgata 13, tlf: 77 68 02 90
- Storgata 91, tlf: 77 68 36 68
- Polarsenteret, tlf: 77 60 71 10
- Veitasenteret, tlf: 77 68 36 68

Storgata 58
tlf: 77 68 67 83

HUDPLEIE
VIGDIS
PARFYMERI
Tlf: 77 68 67 83
Storgt. 58

GJENSIDIGE
Nord
Storgata 92, tlf: 77 62 34 00

Hekle
Kroken
Skippergt. 6
Telefon 77 68 17 87

Hotell Nord
Parkgata 4
77 68 31 59

I.AUSTAD AS
Austadbygget, Sjøgata 13
Tlf: 77 68 45 51

Jensens Sko
EURO SKO
Torgcentret - Storgata 79
Tlf: 77 68 15 63

YANNSPORTSENTRET
Tlf: 77 68 53 90, TROMSØ
Hansjordnesgt 7

NEUMANN
BYGG
EN VIRKSOMHET I
RIEBER & SØN ASA
DET KOMPLETTE BYGGMERKED - GRATIS UTLAN AV TILHENGER
Stakkevollvn. 15 - Tromsø
Tlf: 77 65 72 33, e. kl. 16: 77 65 77 85

TusenFryd
Plantesenter
Polarsenteret, tlf: 77 67 39 70

Platebaren
STØRST I COMPACT-DISC
Storgata 110, tlf: 77 65 53 56

Skinnmester'n
Veita, tlf: 77 61 25 10

NordiX Data AS
Stakkevollveien 15
tlf: 77 61 01 06

Britt's
BOUTIQUE
Storgata 89
ved siden av Sportshuset
Tlf: 77 68 41 00

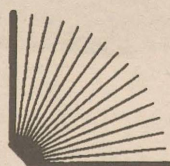
Søndre Tollbugate
Tlf: 77 68 82 88

STUDIO 7 - TROMSØ

Ansvarlig for studentrabatt i Tromsø er
Tromsøstudentenes Idrettslag, TSI.
Kontoradresse: Hovedgården, UiTø,
9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79 faks: 77 67 60 25

NYE MULTIMEDIA TITLER

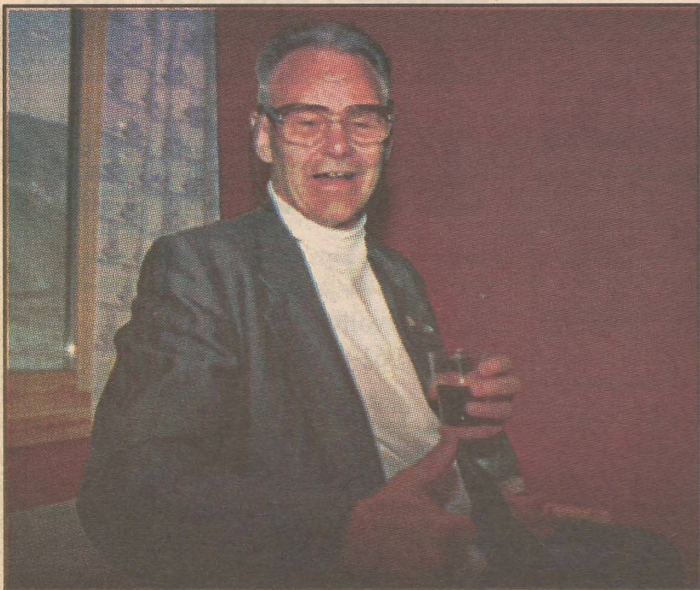
The Day After Trinity J.Robert Oppenheimer and the Atomic Bomb	Kr. 325,-
Invisible Universe Dr. Fiorella Terenzi	Kr. 395,-
This Is Spinal Tap The definitive "Rockumentary"	Kr. 350,-
If Monks had Macs	Kr. 350,-
Amnesty Interactive	Kr. 150,-
Take Five created by dina silver	Kr. 325,-
American Poetry The Nineteenth Century	Kr. 395,-
Kunnskapsforlagets Skrivestue Norsk - Engelsk - Norsk	Kr. 498,-
Kunnskapsforlagets Skrivestue Norsk Språk	Kr. 1495,-
Filosofidelen til Examen Philosophicum på CD-ROM	Kr. 549,-

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D L E R

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 TROMSØ
tlf. 77 64 49 20, fax 77 64 49 19

Adresse: 9170

Tommelen opp for de «nye» brakkebygningene! Hermann Jensen, tidligere beboer, synes brakkebygningene har blitt kjempefine!

Den «nye» Nybyen

Under den offisielle åpningen av den nyoppussede brakkebygning 11 var pensjonistforeninga til Store Norske på besøk for å se hvordan de nye beboerne har den nå.

En ny generasjon har tatt over brakkebygningene i Nybyen. Tidligere ble disse brakkebygningene bebodd av gruvearbeiderne. Studentsamskipnaden i Tromsø har nå pusset opp disse historiske bygningene og leier de ut til årsstudenter ved UNIS.

Forholdene er helt klart ikke det samme nå som da. En student på Svalbard som bor i brakkebygningene har sitt eget rom, to og to deler bad og fem deler kjøkkenet.

De samme rommene som studentene klager på i dag fordi de er for små, selv om de har ett rom hver.

– Den gangen jeg bodde her ble det tatt opp til vurdering om vi skulle få vask innlagt på rom-

mene, men det ble avslått fordi funksjonærene mente at vi festa så mye at vi ville spy de igjen så de ble tette, forteller en av de tidligere beboerne.

– Vi fikk dusje en gang i uka nede på messa, og vi var opp til seks stykker som bodde på ett og samme rom. Vi jobba på skift, så det var alltid noen som sov. Var du da så uheldig å komme på samme rom med noen som var glad i å fest så hadde du det gående!

De pensjonerte gruvearbeiderne er enige om at forholdene ligger til rette for at studentene kommer til å trives i den «nye» Nybyen.

UNIS (Universitetsstudiene på Svalbard) er et privat universitetsstudie, et samarbeid mellom de fire universitetene i Norge; Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Beliggenhet: Longyerbyen på Svalbard. For tiden er det rundt 70 til 80 studenter på UNIS.

U Siri Vaggen Olsen

Ideen om et arktisk universitet har lenge svevd i periferien. På høsten 1992 grep daværende utdanningsminister Gudmund Hernes fatt i den. Og allerede høsten 1993 sto UNIS klart til å ta imot de første studentene. I dag gis det undervisning i biologi, geologi, geofysikk og teknologi. Det gis undervisning på lavere grad og kurs innen hovedfag.

Målet er at universitet skal romme 100 studentårsverk, og av disse skal 50% være utenlandske studenter. På grunn av det store innslaget av studenter fra andre land foregår det meste av undervisning på engelsk. I dag har det vært innom studenter fra de nordiske landene, men også fra blant annet Amerika, Canada, Sveits, Tyskland, de baltiske stater og Russland.

Savn

De fleste studentene på UNIS er her i ett eller to semestre.

– Det er mange tårevåte fjes å se her etter endt semester, sier studiekonsulent Bente Bjørknes. Og etter endt studietid er det flere som finner seg jobb som blant annet drosjesjåfør, som guide eller i butikken, bare for å kunne være her enda litt lengre.

Skepsis

– I begynnelsen var det nok en del skepsis mot studentene blant

innbyggerne i Longyearbyen, forteller Bente.

– Men etterhvert oppdaget de at studentene tilfører byen en stor del resurser, innen for eksempel innen idrettsaktiviteten, på det sosiale og som arbeidskraft. Samtidig er de fastboende også klar over at studentene drar igjen etter ett års opphold. Det er tungt å stadig vekk opprette ny bekjentskaper får så å ta avskjed igjen. Men dette går stort sett bra.

Utvidelse

Det er planer om å utvide semestrene med noen uker for å kunne utnytte seg bedre av lysforholdene her oppe. Vårsemesteret vil eventuelt bli to til tre uker lengre, og høstsemesteret starter da to uker tidligere.

Sikkerhetskurs

Det blir gitt en ukers sikkerhetskurs for alle studentene som kommer til UNIS. Dette skal gi studentene kunnskap om teori og praktisk bruk av skytevåpen, om isbjørnfarene og isbjørnens adferd, om bruk av gummibåt, sambandskurs, om ferdsel på breis, på sjøen og å ta hensyn til vær og vind. UNIS låner ut rifler gratis.

Eksklusive

Svalbardstudentene skiller seg ut fra den gemene hop. En student med et opphold herfra blir mer eksklusiv og ettertraktet når han

søker på jobb etter endt utdanning.

– Når det i dag er så mange som studerer er det viktig å skille seg ut, og ha det lille ekstra for lettere å få jobb, sier studiekonsulent Bente Bjørknes.

– Ett år på Svalbard vil gi deg eksklusiv.

Spesialister

Mye av undervisningen er lagt til ekskusjoner og tokt veiledet av spesialister. Dette gir et stort faglig utbytte.

– Studentene ved UNIS får løpet av sitt studietur ett fantastisk cruise rundt Spitsbergen som turister må betale store summer for å oppleve, sier Bente Bjørknes.

– Den opplevelsen av å se bjørn og hvalross er noe alle vil et kjempekikk av.

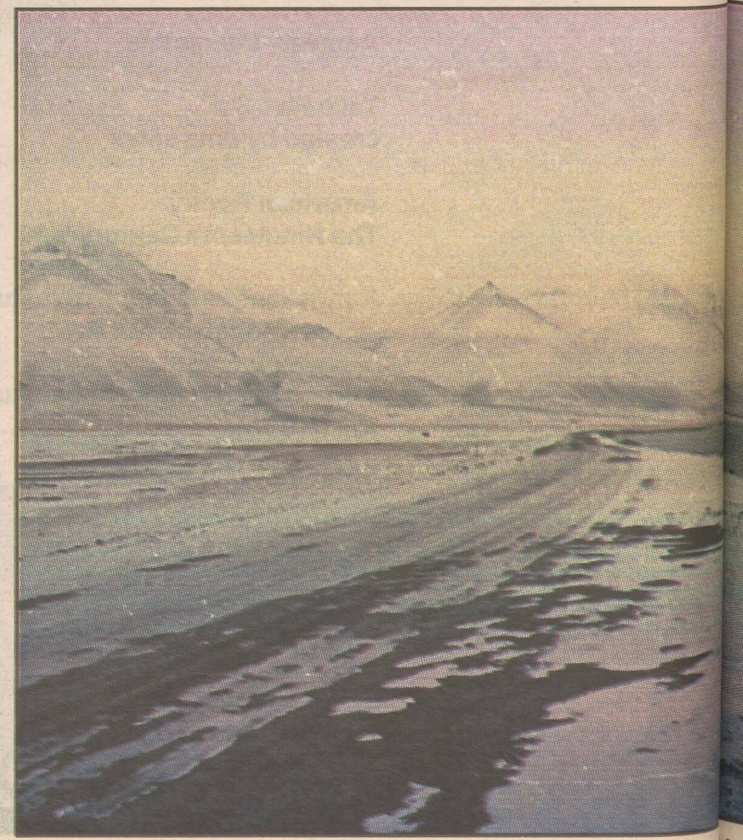
Farer

Bente Bjørknes ønsker også å gi de studentene oppmerksom på isbjørnfarene et opphold faktisk kan medføre. Hun tror at alle fasilitetene gjør at man kan glemme disse farene.

– I fjor vinter ble en femti student på tur overrasket av isbjørn som kom inn i hytta de om natta. Det gikk heldigvis bra men ting kan gå galt. Det går stort sett bra dersom man er klar om farene og tar hensyn til de, slutter hun.

Verdens nordligste studentboliger! Den «nye» Nybyen med brakke 11, brakke 4 og brakke 13.

Isbjørnfare er det over hele Svalbard. Skiltene er et yndet fotomotiv, men glemme at de informerer om en fare som må tas på alvor.

Longyearbyen

Studenttilværelsen

Jussi Evertsen har vært på Svalbard siden januar i år og tar avsluttende eksamen til jul. Han følger ett årsstudie i biologi og tar i tillegg hovedfagskurs.

– Jeg trives godt med å studere her.

– Vi har egne lesesalsplassen til alle. Vi får de beste folkene til de emnene det foreleses over. Og på grunn av den lille studentgruppen vi er får vi en utrolig god kontakt med fagfolk som man bare kan drømme om å få på fastlandet, fortelle Jussi.

– Dette vil igjen ha sine fordele når vi kommer ut i arbeidslivet.

Gode forhold

– Forskningsfeltet ligger rett utenfor husveggen her på Svalbard. Du trenger derfor ikke dra langt for å jobbe med oppgaver. På fastlandet må man ofte reise en del for å komme ut i felten. Her kan man bare ta med seg oppgaven, gå noen minutter og sette seg å jobbe.

Det er mye mer gunstig enn på fastlandet.

Fritid

– Scooter er tingen, ifølge Jussi.

– De fleste kjøper scooter om vinteren og drar på tur. Men du trenger ikke være spesielt friluftssinteressert for være på Svalbard. Jeg er ikke det, men er du først her så må man bare ut på tur. Det er så utrolig fint. UNIS har kjøpt en egen hytte i Bjørndalen som blir brukt flittig.

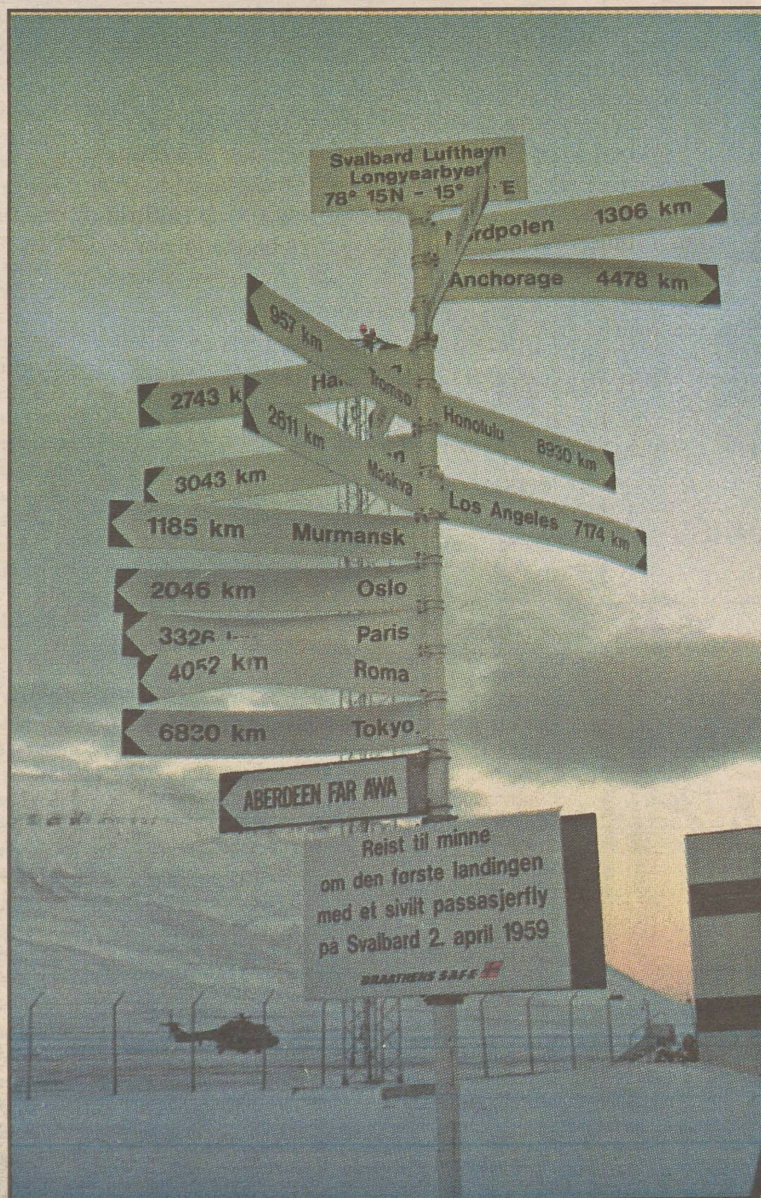
Men hva gjør studentene når de ikke studerer eller drar på tur?

– En del driver med idrett, her er en fotoklubb, jazzballett, basket, fotball og håndball for å nevne noe. Det som er spesielt her er at studentene er en del av miljøet, og ikke en egen institusjon som det ofte er på fastlandet, sier han.

– Du trenger ikke være spesielt friluftssinteressert for å trives på Svalbard, men er du først her så må man bare ut i naturen, forteller Jussi Evertsen.

Ønsker du nærmere informasjon om Universitetsstudiene på Svalbard så kan du kontakte din lokale studiekonsulent, eller skrive til UNIS, Postboks 156, 9170 Longyearbyen. E-post: studadm@unis.no

En hver by med respekt for seg selv har en veiviser av denne dimensjonen...

Du trenger ikke gå langt fra din egen stue for å oppleve dyrelivet. ALLE FOTO: SIRI VAGGEN OLSEN

-Har du noengang fått et lærerikt slips

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår datamaskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokforhandlere.

Bøker til Universitetet i vår fagavdeling i 2.etasje.

Du kan også låne bøker hos Libris bibliotek.

Vi er online med norske forlag.

Vi har alle pensumbøkene til helsefaghøgskolen og de andre høgskolene.

Centrum * Libris

Bok og Papirhandelen i Sjøgata

OBS!

Telefonnr.: 77 68 35 40
Telefaxnr.: 77 68 53 01

ARKTISK GEO FYSIKK

For vårsemesteret tilbys følgende kurs innen geofysikk:

AGF-211 Air/ice/sea interaction, 5 vektall

AGF-212 Processes in snow and ice, 5 vektall

AGF-215 Satellite remote sensing, 3 vektall

AGF-301 The upper polar atmosphere, 5 vektall

AGF-302 Measurement techniques of ozone and other trace gases, 2 vektall

AGF-303 Radardiagnostic of space plasma, 3 vektall

Alle kursene kan brukes på hovedfags- og doktorgradsnivå.

NB! SØKNADSRIST FOR VÅREN 1997 ER 15. OKTOBER

Søknadsskjema og nærmere informasjon kan fås hos din lokale studiekonsulent, eller hos UNIS, Postboks 156, 9170 Longyearbyen.

E-post: studadm@unis.no.

Du kan også nå oss på verdens nordligste www-adresse <http://www.unis.no>

UNIS

UNIVERSITETSSTUDIENE PÅ SVALBARD

The University courses on Svalbard

**SVALBARD
ER TOPPEN!**

Urnevalg av 12 studentrepresentanter til Studentstyre 1997.

Mandag 4. nov - fredag 8. nov.

- Urnevalg avholdes 4. november - 8. november 1996 mellom kl. 1100 og 1500. Urnene plasseres på UB, MH, NFH, IMR, IBG og Adm.bygget i disse tidsrommene. Åsgård og Domus har urner 6.11 og 7.11 fra 1100 - 1500.
- Forhåndsstemming foregår på Studentstyrets møterom fra 21.10.96 til 01.11.96 kl. 1200 - 1300.
- Frist for å levere lister settes til onsdag 16. oktober kl. 0800.

“Lov om Universiteter og høyskoler”:
§27. Studentorganenes formål.

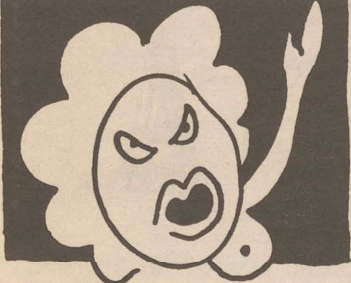
- Studentene ved institusjonen kan opprette et organ for å ivareta studentenes interesser og fremme studentenes synspunkter ovenfor institusjonens styre og råd. Tilsvarende kan studentene ved den enkelte avdeling eller grunnenhet opprette studentorgan for denne. (1)
- Ved valg til organ som nevnt i nr. 1 skal det avholdes urnevalg blant studentene. (2)
- Institusjonen skal legge forholdene til rette slik at studentorganene kan drive sitt arbeid på en tilfredsstillende måte. (3)

“Reglement for Studentorganisering ved UiTø”:
§2. **Sammensetning**
Studentstyret (SSt) består av en representant for hvert institutt. I tillegg får instituttene 1 ekstra representant for hver 600. student. Det kan ikke være mer enn 3 representanter fra hvert institutt. Disse representantene skal velges av det høyeste organet på instituttene. Valg til Studentstyret skal kunngjøres slik at alle studenter ved instituttet har anledning til å stille. I tillegg til instituttrepresentantene skal det velges representanter fra politiske lister ved urnevalg. Det skal være en mindre politisk representant enn representanter fra instituttene. FSU og SSSR har stemmerett i Studentstyret. Universitetsstyregruppa og Studentsamskipnadsgruppa skal møte med en observatør på Studentstyrets møter. For Studentstyrets sammensetning legges registreringsstatistikk for høstsemesteret til grunn. Studentstyret velges for perioden 01.01 - 31.12

§8. **Valg av politiske medlemmer til Studentstyret**
Valg av politiske medlemmer til Studentstyret skjer ved urnevalg med forholdstill. Lister skal være AU i hende senest tre uker før valget. Listene skal inneholde så mange navn som det skal velges representanter. Listene skal ha en tittel som angir hvilken gruppering som står bak forslaget. Hver liste skal ha en tillitsperson som underskriver listeforslaget og som er kontaktperson for listen. Navnene på listen stilles opp i nummerert rekkefølge og skal i tillegg inneholde hvilket institutt kandidatene kommer fra. Forhåndskumulering er tillatt, og angis ved at vedkommendes navn føres opp to ganger etter hverandre. Umiddelbart etter at fristen for innlevering av lister er gått ut, utpeker Studentstyret et valgstyre bestående av Kontrollkomiteén og tillitspersonene fra hver liste. Valgstyret skal administrere valget. Det skal åpnes for forhåndsstemming i minimum 1 time pr. virkedag fra to uker før valget. Det ordinære valget skal være i en uke, med minimum 4 timer pr. virkedag. Det bør være minst en representant for hver liste til stede under forhåndsstemming og valg. Det skal tilstrebes at alle studenter får mulighet til å stemme i nærhet av sitt studiested.

Lister leveres underskrevet, med institutttilhørighet for hver av kandidatene, til Studentstyrets arbeidsutvalg. Valgreglement fås utlevert ved henvendelse. Ved andre spørsmål: kontakt org. sek Gisle Johansen ved studentstyrets kontor.

Barbara
den oppblåsbara

kan kjøpes på
Akademsik Kvarter
Tromsø Bruktbokhandel
Dreamlands

Utopia

trenger DEG

stikk innom glassburet på ISV
for mer informasjon.

Treffstedet

Åpningstider:

Mand-torsd 10-24

Fred-lørd 10-02

Søndag 13-24

Telefon 77 61 97 70

VELKOMMEN TIL

BOWLING & SQUASH

PÅ STAKKEVOLLVEIEN 49/51

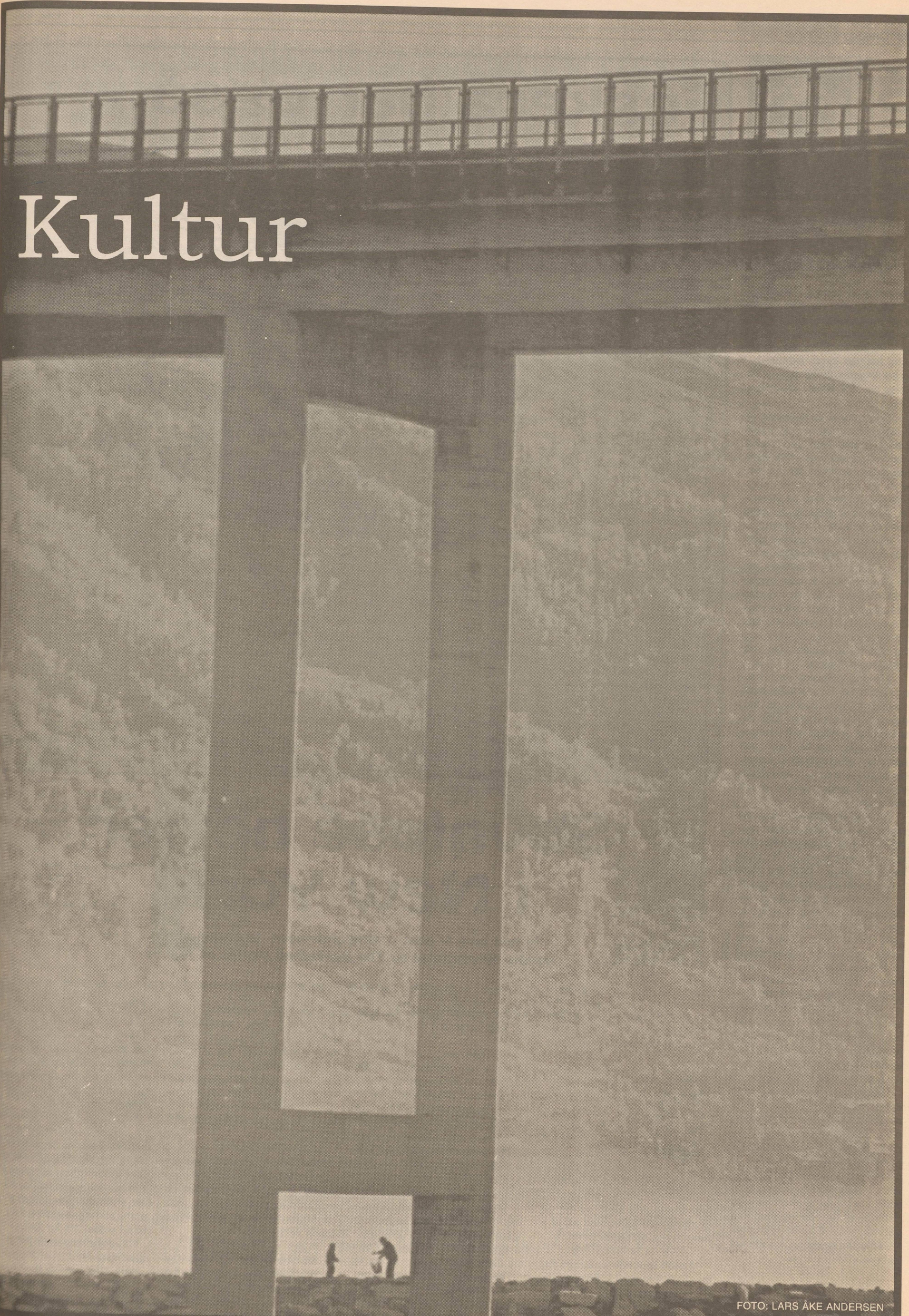
Squash: Kun kr. 30 per ½ time per bane før 16 alle hverdager.
Kr. 40 per ½ time 16-18 og 22-24 alle hverdager og hele lørdag og søndag

OBS: Nå også innendørs go-kartbane. Inngang gjennom Bowlinghall

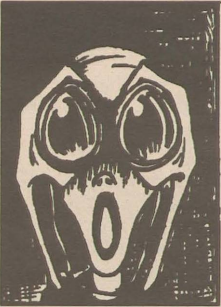
Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

Biljard - flipper - air-hockey

Kultur

Kvisleis gjeng det med språksstrida?

Den hellige Konge og Statsminister skryter over vår fine nasjon hvor vi står sammen og verner om vår felles kultur, sosialdemokrati og Lillehammer-dugnad. Hipp hurra for vårt kjære fedreland – og her kommer problemet – 25% Noreg og 75% Norge. Og helvettet er i gang igjen.

Det er med blanda følelser vi er med på hedringa av Ivar Aasen hundre år etter hans død, med å spandere på han to av våre dyrebare sider. Jeg brølte høyt av glede da jeg hadde levert min aller, aller siste nynorskstil på gymnasen. Aldri mer nynorsk. Vi hater nynorsk. Vi hater Ivar Aasen.

Mannen bak våre lidelser gjennom harde skoleår. En liten, sykelig, sjenert og mindre vakker gutt fra Hovdebygda; en liten bygdeflekk på Sunnmøre. Men et stort språkgeni, og en ekte friluftsmann kan man vel si. Han ville lete etter sin identitet og lage et språk som var naturlig for folket. Han ville ingen vondt. Stakkar.

Man kan spekulere i om vi hadde vært fritatt for sidemålsundervisning om Aasen hadde vært heldigere med kjærligheten. Eller om språket hadde tilfredsstillt flere enn vestlendingene om han hadde hatt hest eller off-roadsykel. Debatten hadde sikkert sett annerledes ut, eller vi hadde måttet prate om noe annet.

Vi har all grunn til å gi ha skylda for våre lidelser under skolegangen. Kun en blyant i året fikk vi, men skolebøker på to språk hadde de råd til – fordi den Store Loven hadde bestemt det. Men da er vi urettferdige. Ivar Aasen var ingen politiker, men et språkgeni som hadde medvind hos de store gutta i en tid det var viktig å samle folkets romantiske nasjonalfølelse. Ut med danskene og svenskekongen. Inn med parlamentarismen og 40% nynorsk på NRK.

Så ble det dannet foreninger der målsaken gikk hand i hand med avholdspolitikk og kristen pietisme. Den gangen ring var mindre nyanserte, og nasjonalisme ikke bare var for skinheads.

I sommer var mållaget mest opptatt av å anmelde videregående skoler som legger opp pensumbøker som ikke er oversatt til nynorsk til politiet, og ikke minst å overtale selveste Kåre Willoch til å holde sin Aasentale på landsmålet. Verkebyllen om vi trenger to språk, og hvilket vi eventuelt skal bruke er alt for svær og vondt til å komme med noe fornuftig svar på.

Dikteren Aasen burde i alle fall få hvile i fred i sin grav.

Marte Holmemo

Feskera har også følelser

Alle søringer vet at Nord-Norge er befolket av skråtyggende fiskere som spiser halvøde, blodige selunger rett fra hakapiken. De innfødte er som regel imot alt, men «står han av», som det så smukt heter seg.

KULTURKASSETT

Med skrekkblandet fryd reiser søringen med flyvermaskin, noe som ikke fins i det ville nord, for å studere dette eksotiske folkeslag. Når søringen ulykksalig nok må innrømme at brevdringsskoene som skulle fungere som sparkevåpen mot isbjørner, voldtaktsmenn, samer og annet pakk er overflødige, pønser han ut andre metoder å hundse nordlendingen på.

Å etterape den nordnorske dialekten er både effektivt og gøyalt på samme tid. Morsomhetene tar ei slutt: «Ææ e fsra Nosrd-Nåsrge ææ!» eller «ka farssjken» fremkaller bestandig heslig, rå og ukontrollert latter i søring-leira. Stemningen tar helt av hvis noen skulle slumpe på og nevne ordene: Lavvo, rein eller klippfisk. Denne harseleringen kan føre til ubehagelige sammenstøt. Dessverre for sørlendingene har det vist seg at de sjelden kan kalle seg den vinnende part. «Fy flate du er søren meg så kjiip asse!» har ikke helt den samme liflige ordklangen som «så innst i hann tykje, kor æ håpa du

brenn i hælvet!».

Det er i slike kinkige situasjoner at søringen ønsker seg tilbake til Plaza-heisen, den skamferte Sinnataggen, søte prinsesse Astrid fru Ferner, og snille Carl I. Også Haakon Magnus! Haakon Magnus; den rocka seilerprinsen som alle søringsvigermodre drømmer om å presse til sin barm.

Klesstilen i nord, som stort sett består av thermodresser, skaller og fesksloduf-

tende sydvester er, ifølge søringene ikke chict. James Oakley-briller og rosa mikroskjørt (som i nord tilsvarer beltet til en middelaldrende bingogjengerinne) er derimot «hipt».

Moralen er at søringer bør være snille mot nordinger, og slutte å herse med fisken!

TEGNING: MARTE HOLMEMO

Av Camilla Glanfield

Søvnløse netter i New York

Nesten tyve år etter originalutgivelsen er endelig den norske oversettelse av *The Basketball Diaries* en realitet.

Jim Carroll nøler ikke mange setningene før han lar leseren gli inn i en verden bestående

BOK

av basketball, homofile trenere, halvpsykotiske lærere, veskenapping og dop-jakt.

Jim Carroll er musikeren, poeten og dagbokforfatteren som fra høsten 1963 og tre år fremover nedtegnet sine skritt i New York Citys gater.

manns erfaring i hva det hele egentlig dreide seg om.

Det kan virke som om forfatteren bare ønsker å øse ut alt han vet om ruskombinasjoner, surrealistiske hallusinasjoner og spysyke dagen derpå. På tross av dette kan man ikke annet enn å imponeres over de ærlige fremstillingene som kan få den mest hardbalne til å skjelve på høyrehånda.

Det er gjengsamholdet som står i fokus for bokas hovedperson. I fellesskap fikser gutta alt, til å med å nedlegge samme dama.

Promillen holder seg jevnt over så høyt at det er prisverdig i det hele tatt å gjennomføre et samleie. Gjengen fra Lo-

wer East Side oppsøker stadig nye utfordringer i rusens verden, og i begynnelsen virker det faktisk ganske gøy.

Men vi vet jo alle hvor slikt bærer hen, uten å bli for moralske, og heller ikke i denne boka er heroin løsningen på kjedsomheten.

Basketballdagbøkene er skrevet i et forrykende tempo som gjør det nødvendig for en stakkars leser å binde seg fast til stolen med et glass vann innen rekkevidde.

Slanguttrykk og obskøne betegnelse florerer, her er det store muligheter for å tilføye nye ord i vokabularet som du i hvert fall ikke lærer i heimen.

Oversetteren Per Ivar Møntzen har nok ikke hatt noe lett jobb, og har enkelte ganger måttet ty til de originale engelske uttrykkene for ikke å bli fullstendig av lasset, uten å klandre ham for det.

Boken kan kort og greit anbefales for den som liker den slags litteratur. Det er absolutt ikke kjedelig lesning, men sjansen for å bli dritt lei av tolv dre sider med en nesten-narmands nedtegnelser kan nok være til stede.

Les gjerne, men for all del ikke lær.

Kristine Halle

Lille Karl Gustav fikk dårlige fargekritt på barneskolen. De skaffet alltid vikar til tysk og mattetimer, men aldri til tegnetimene. Nå har han endelig etter atten år som profesjonell grafiker, fått anerkjennelse som kunstner, humorist og provokatør, og kan leve av å lage bilder.

Sex, mus og Harr-akiri

Det er debattaften i Tromsø Kunstforening. Gjertsen sitter i et svart flygel og spiller spenningsmelodien til X-files. Han demonstrerer verdens beste papirfly, sender det rett i fanget på sin «elskede hustru», teksten til kunstneren Marit Myklebust, som sitter i salen. Vi gisper; var det flaks eller resultat av årevis trening? Begge deler ville være like genialt. Han springer mellom flygelet og overheaden hvor han kjører et transparentshow i et slikt tempo at selv en erfaren student blir matt.

Seriøs humor

Han tegner tromsøpalmelandskap med kameler og dinosaurer fra Jurassic Park på direkten. Vi får se Gjertsens versjon av Rembrants «Hjembrant», «Sponsoriasis» og «Elias Blitz». Han viser også sin idémyldring over hva leppa til indianerkommissen til Sting kan brukes til. En fullsatt sal får magekrampe av latter. Det kan bli slitsomt å være sammenhengende i halvtimen. Men Gjertsen har en spesiell mening med det han gjør, mener Alvoret skal med i kunsten. Gjertsen har påtatt seg å behandle det useriøse på en seriøs måte. Han understreker også at god kunst krever utdanning ved å vise en parodi på kunstkunstneren som har fire identiske med utsikten fra vinduet på veggen. Det kreves tid med anatomistudier for å lage den enkleste skisse.

«Jeg hadde aldri sett ei naken kvinne da vi skulle ha aktning på Kunst- og Handverkskolen, fleiper Gjertsen

Kunstner der andre tier
lange av bildene til Gjertsen er provosert. En illustrasjon av gravstøtte som slår tilbake

når den veltes provoserte nynazistiske grupper til å telefonere Gjertsen privat. Også her brukte Gjertsen humoren som hjelpemiddel. Han har en egen versjon av Narvesens logo som illustrerer deres sanne pornosalg, pent plassert i skrevet på en kvinnekropp. Dette bildet er blitt refuset av Dagbladet tre ganger. Som en talsmann for det vulgære, illustrerer han Pat, den snille postmannen med den store nesen. Sex både provoserer og selger, men Gjertsen benekter at han er blitt velstående etter at han begynte å lage seksuelle motiver.

«Det sier mer om hvor langt vi menneskene egentlig er kommet, sier han.

Harr-Akiri

Gjertsen hevder Ferdinand Finne og Karl Erik Harr har et enormt behov for å tjene penger på loslitte motiver fra Lofoten. Derav verket «Harr-Akiri» – en fiskeremann med sydvest og en flod av nordlandsklisjeer ut av hans vom. Harr har monopol på den nordnorske bildekunsten, og Gjertsen illustrerer dette med «Hartigruta», ei krysning av en færing og OVDS' nye hurtigrute som er prydet med maleriene til én eneste kunstner; nemlig... akkurat, ja. Nordnorsk kunst er mer enn Petter Dass og midnattsol, mener Karl Gustav Gjertsen

I Tromsø Kunstforening kan du fram til 20. oktober beundre Gjertsens serie «Museum», et ordspill i linoleum. Karl Gustav Gjertsen har gjort mye mer enn dette, og mer vil vi nok få se og høre av han framover.

U Marte Holmemo

Enda flere utesteder

Tromsø er viden kjent for sitt spreke uteliv og brede utvalg av barer, nattklubber og kafeer. Nå har det åpnet to nye utesteder, og flere står nær fremtid klare til å åpne dørene.

«Subsirkus» og «Amtmandens datter» som åpnet for et par uker siden har samme adresse som det tidligere «Boccaccio», men konseptene er helt nye. Lokalene er delt i to; med club på den ene siden, og kafe på den andre.

På «Amtmandens datter» kan man både spise og drikke, lese et stort antall forskjellige aviser eller nyte panorama utsikten utover Grønnegata og Fokus kino. Ste-

det har en del sitteplasser, blant annet noen gode sofaer, men disse blir dessverre fort opptatt. Det er dessuten ikke noe spesielt stort lokale, og trengsel er et stikkord på visse tidspunkt enkelte dager.

Alternativ

«Subsirkus» er omtrent like stort, og er et forsøk på å ta 90-tallet på alvor. Dansegulvet er høvelig stort, og musikken skal etter si-

gende være «jævlig dansbar»: Tekno og litt rocka låter. «Subsirkus» kommer ikke til å være noe konsertsal, men kun holde konserter hvis det passer til den profilen stedet står for.

Torgeir Åsmo som er en av de ansvarlige bak «Amtmandens datter», mener at markedet er nok så stramt, men ikke nødvendigvis mettet. Han tror Tromsø er moden for flere alternativ, og selv vil de satse på en mer reindyrket profil: De skal ikke ha alt, men legge seg på en egen linje.

Han påpeker at de ikke skal være noe nytt «Dampen», «Blå Rock» eller «Colosseum for den

del, men mer et alternativ til disse. For de prisbevisste er ikke ølet på tilbud verken på «Subsirkus» eller «Amtmandens». Det er akkurat samme pris der som de fleste andre utestedene i Tromsø. Torgeir Åsmo mener det ikke først og fremst bør være ølprisene som skal avgjøre hvor man skal gå ut, men atmosfæren og stedet i seg selv.

Positiv respons

Han kan også fortelle at de hittil har hatt bra med besøk, og at begge stedene har blitt godt mottatt.

«Vi har fått både ros og ris fra folk som har vært innom, men

heldigvis mest ros. Folk har gitt positive tilbakemeldinger både på konseptet i seg selv, men også på betjeningen og lokalitetene.

Enda to nye utesteder er på trappene, men åpningstidspunktet for disse er usikkert. «Meieriet» er navnet på det ene, og ligger i de gamle lokalene til «SparEss» rett overfor «Grand». I Aunegården vil det også bli nyåpning en gang ut på vinteren, et etablissement som blant annet Ingrid «Mossa» Eventsen står bak.

U Randi Solhaug

IVAR AASEN - EN

Ivar Aasen ble født i 1813. Året før vi fikk grunnlov og politisk frihet i Norge. En hendelse som ga ham muligheten til å gjennomføre sitt livsverk. Landsmålet!! Men Ivar Aasen var også en dikter...

Tema: Ivar Aasen, 100 år etter hans død.

Ivar Aasen var bondesønn. Han ble født og vokste opp i Ørsta på Sunnmøre. I en alder av tolv år ble han foreldreløs. Broren Jon tok over gården Aasen. I fem år måtte Aasen slite for føden på barndomsgården.

I 1831 fikk Aasen stilling som lærer i hjembygda. Aasen hadde jobben i to år før han fikk tilbud om videre utdanning hos prost H.C. Thoresen. Aasen ble hos prost Thoresen i to år. Thoresen ble imponert over Aasens evner

og lyst til å lære. Han framla tilbud om akademisk utdanning, men Aasen avsto. Han ville studere på egen hånd uten å gå på skole, og på den måten se hvor langt han kunne nå uten eksamen. Han gjorde det for å hjelpe og tjene bondestanden.

Språkforskeren

Aasen hadde to store interesser i sin ungdom. Den ene interessen var botanikk. Aasen trivdes med å gå i skog og mark. Det andre han brant for var grammatikk, et studium av hvordan språket er laget. Det var det siste som kom til å spille den største rollen i hans liv.

Fra 1835 og sju år fremover var Aasen lærer for Kaptein Daaes seks barn. På Solør la Aasen grunnlaget for sitt videre arbeid med språket. Kaptein Daae fikk

tilsendt aviser og tidsskrifter fra Kristiania, som Aasen fikk lese. Med stor interesse studerte han et par artikler som P.A. Munch og Henrik Wergeland skrev mot hverandre om vilkårene for norsk språk etter 1814. De tok for seg forholdet mellom norsk talemål og dansk skriftspråk. De drøftet om en kunne og skulle gjøre noe for å minske forskjellene mellom tale og skrift, slik at Norge kunne få et skriftspråk som lå nærmere talemål.

Aasen mente at man burde skaffe Norge et eget skriftspråk ved å få samlet inn ord og grammatiske opplysninger om bygdemålene. Deretter kunne man sammenlikne ordene og sette opp en norm. Ivar ga både nasjonal og sosiale grunner for framlegget om et nytt skriftspråk. Han ville bevare talemålet fordi det var en skatt fra fortiden, en hellig arv.

Sommeren 1841 dro Aasen til Bergen. Med seg hadde han en grammatikk over sin egen dialekt.

Innsamlingene

Bakgrunnen for interessen for grammatikken var nasjonalromantikken. De høye samfunnsklassene her i landet hadde et levende ønske om å dra fram i dagen alt som var særskilt norsk og som kunne være et grogrunnlag for den unge nasjonen.

Vitenskapsselskapet i Trondheim ga Aasen støtte til å granske talemålet sørover på Vestlandet. I løpet av fire år dro Aasen rundt i landet og samlet inn dialekter. Han holdt seg unna tettstedene fordi han mente at talemålet der var for påvirket av dansk.

I 1848 kom «Det norske Folkesprogs Grammatik» ut. Etter det gikk Aasen straks i gang med å ordne stoffet han hadde samlet. I 1850 var «Ordbog over det norske Folkesprog» ferdig. Arbeidene hans fikk mye ros, blant annet av den anerkjente historikeren P.A. Munch.

Fra 1851 fikk Aasen lønn fra staten til å fortsette med granskingen av folkemålet, noe som gjorde en reise helt opp til Tromsø mulig. Denne lønnen hadde han resten av livet. Høsten 1851 flyttet han til Kristiania.

Landsmålet

De fleste var bare opptatt av å dra fram og kaste lys over det

norske folkespråket. Ivar Aasen hadde en annen tanke bak sine mange langturer i Norge. Han ville lage et norsk skriftspråk. Dette fikk navnet landsmål, som senere ble til nynorsk.

Nå begynte Aasen å møte motstand for tanken om landsmålet. De mente at å gå over til et skriftspråk bygd på talemålet til bøndene ville være å si nei til all kultur og åndelig framgang. Aasen selv mente ikke at utskiftingen skulle gå raskt for seg. Han mente at det tradisjonelle skriftspråket skulle vedvare, men at det var brukt for et skriftspråk bygd på norsk tale. Hvis folk fikk opplæring i et slikt skriftspråk, ville de fort se at det var mye lettere å lære seg og bedre å bruke enn dansken.

I 1864 kom Aasen ut med «Norsk Grammatik». Det var en bearbeiding av de opprinnelige ordbøkene.

Aasen var kunstner i sitt språkbyggingsarbeid. Det er språklig logikk og konsekvens i hans grammatiske system. Han bygde helst målet på de målførene som hadde bevart det gamle systemet best.

Ervingen

Tidlig i 1850-årene begynte Aasen å ta landsmålet i bruk i diktningen sin. I 1855 utga han «Ervingen, Spelstykke i ei Akt». Handlingen er enkel. En ung mann, Aamund har vært i Amerika og er kommet hjem for å ta farsgården igjen på odel fra den nåværende eieren, Herman Sauenbach. Konflikten løses ved at Aamund treffer Hermans datter Inga. De to unge blir raskt forent. Eierforhold og giftermål blir ordnet til alle parters tilfredshet.

«Ervingen» er interessant som skildring av samtidsmiljø midt i det nasjonalromantiske dramas glanstid.

«Ervingen» er et syngespill. De innlagte sangene og visene antyder at Aasen er en langt større dikter enn dramatiker.

Stykket ble oppført på de norske teatrene i Kristiania og Bergen, og siden mangfoldige ganger.

Symra

Det er først og fremst som lyriker Aasen har satt sine spor i norsk litteratur. Karakteristisk for Aasen er forståeligheten. Dikteren Aasen siktet mot det folkelig all-

menne og lettfattelige. Men unntak diktet han alt på str regelbundet dansk. Noe mer friskere kom inn da Aasen de å dikte på en annen måte. Da landsmålet ble akseptert mulig dikterisk uttrykk skrev ikke Aasen lenger på dansk. Han brukte lang tid på det han skrev på landsmål, for for ham var så viktig at det skulle være formelt fullkomment.

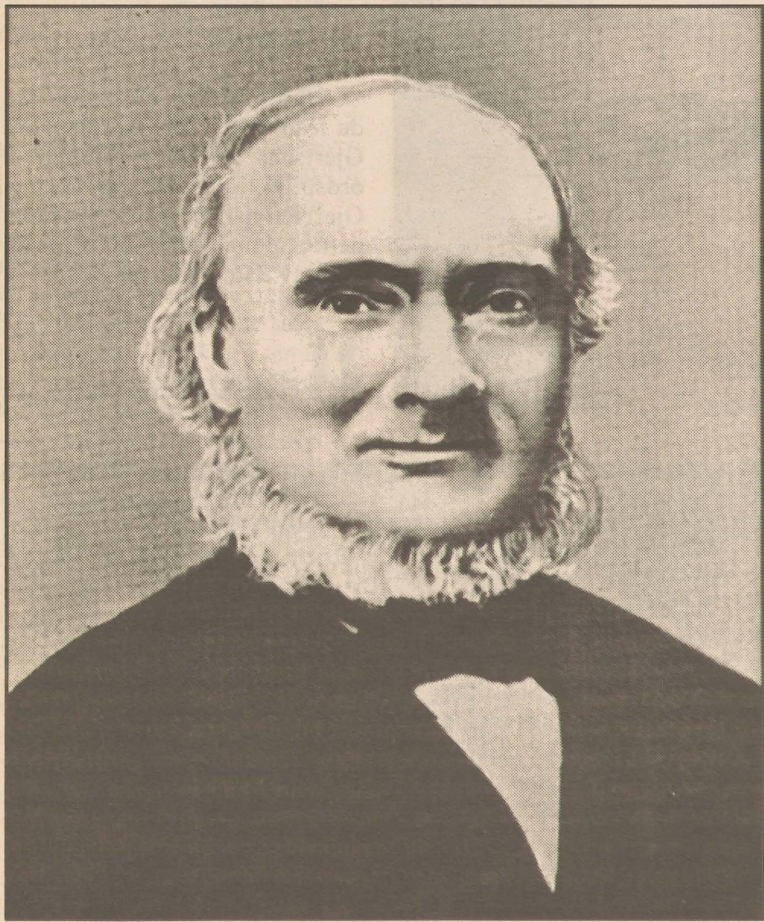
Aasen arbeidet lenge og med diktene sine. En kan finne flere versjoner og utgaver av mange dikt som ikke skiller seg fra hverandre, men som ligger det er gjort små inngrep på.

Fra november 1862 og vinteren arbeidet Aasen på å samle sammen dikt til en samling i bokform. I 1863 kom «Symra» ut. Tittelen skulle være et ord. Som vårblosten symboliserer årstiden da naturen våkner, livet, skulle diktene varsle opp for norsk mål og norsk diktning.

Det er bruksdiktning Aasen hadde i mente. Diktene er velformet og bygde på enkle i oppbygning og innhold. Aasen kalte samlingen sin «Symra av nye viser», fordi Aasen at diktene hans skulle symbolisere Noen av diktene i «Symra» blant de mest kjente og sunneste norske poesi, med «Nordmål» («Millom bakkar og bergene» en god nummer en.

Ingen andre av tidens norske lyrikere hadde en så likeferdig folkelig form som Aasen. Aasen forsøker ikke å skape dybde i fylde i diktene ved syntaktisk mangetydighet. Han brukte klare billedtale. Han brukte klar billedbruk. En skal ikke være i tvil om meningen med diktene. I diktet «Dei gamle Fjellene» det ikke et ord som tyder på at fjellene står for noe annet enn det de er. Likevel forteller diktet om helhet om en livsholdning. Fjellene står for noe trygt og roende, i motsetning til alt det som er i bygdene der folk er i tvil. Diktet viser at Aasen var glad i det som står fast, og går an å styre etter.

Et hovedemne i «Symra» er livet og livsens kår. Det er en stillfarende livsvisdom, med ord og små følelser uten noen utslag i sorg og glede. Aasen viser en måte å se på livet på som la seg knekke av motgang. I mange ganger kan diktene til Aasen tendens til å virke snusneviser og flate. På sitt beste

«Ivar Aasen skal ikkje ha vore særskilt ven, men på dette fotografiet frå 1871 var han då ikkje usjåleg heller. Men gift vart han ikkje.»

FRA «LIVSSOGA ÅT IVAR AASEN» AV KJELL VENÅS.

NØDVENDIGHET?

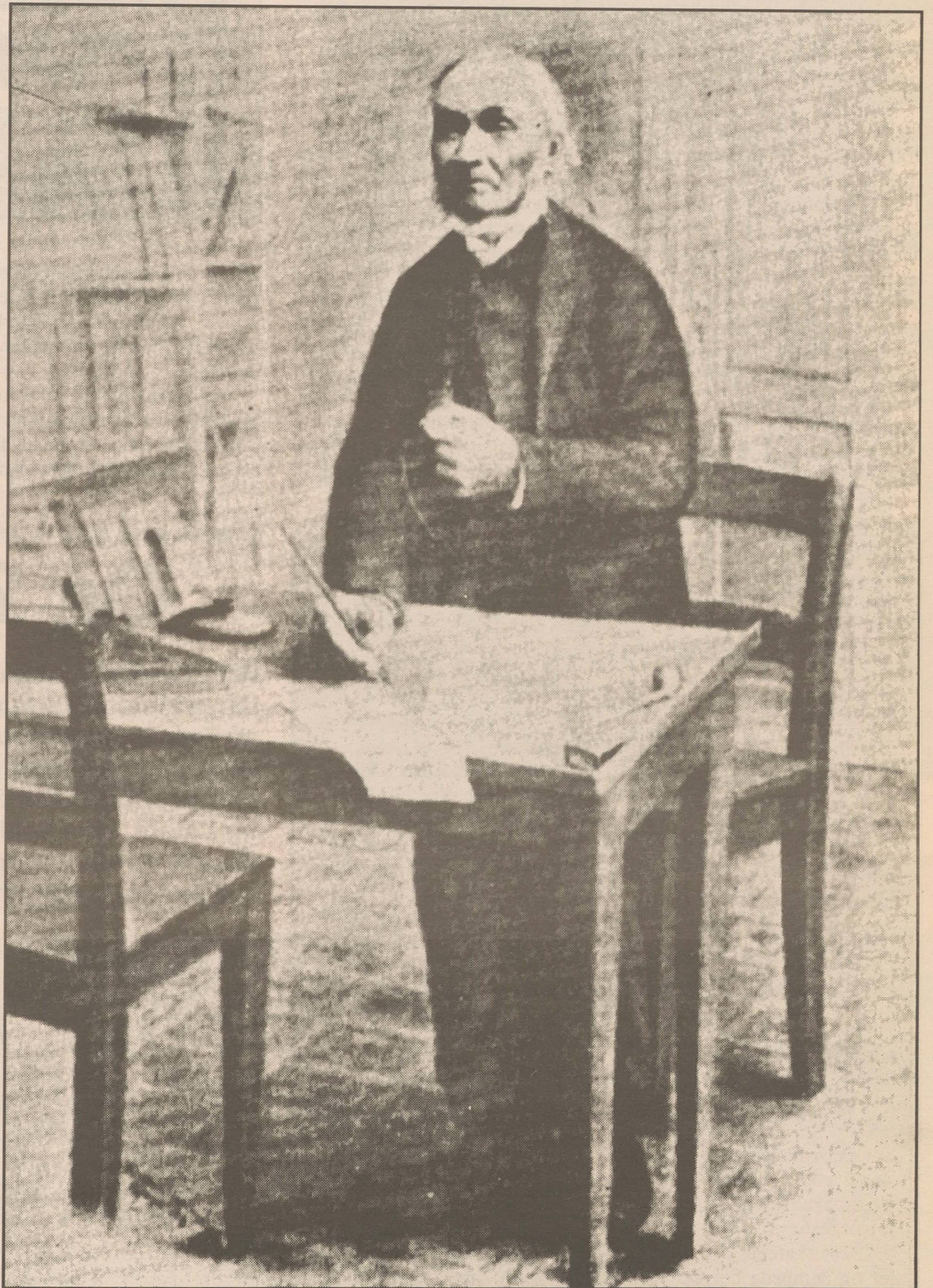
Saknad

Eg veit så vel, det finst ein Skatt,
som vel eg hava maatte;
og ingen Mann det vilde skadt,
um eg den Skatten aatte.
Og fann eg den, var allting vel;
eg skulde vera rik og sæl.
Men aldri veit eg Grunnen,
der han skal verda funnen.

Eg veit så vel, det finst ein Stad,
kann henda nær ved Sida,
der vist eg skulde verda glad
og gløyma burt all Kvida.
Og kom eg der, so fekk eg naa
den Ting, som mest eg sakna maa.
Men det er heile Skaden:
eg finner aldri Staden.

Eg veit so vel, det finst ein Barm
med same Kjensla inne,
med same Hug og same Harm
og same Von og Minne.
Og fann eg den, vardt allting rett,
og Livet skulle skrida lett.
Men det er verst aa minnast:
me skulo aldri finnast.

- Ivar Aasen, «Symra» 1863

TEGNET AV H. UTHUSLIEN I 1891

folkelig livsvisdom i treffende
Aasen bringer en fornyelse
at han ser det nasjonale fra
dens synsvinkel.
«Symra» gir bare et utvalg av
dens lyrikk, men det er et godt
representativt utvalg. Det har
med det viktigste av det han
så i sin diktning.

Mennesket

ennom arbeidet og verket står
Aasen klart fram. Men
man skal gå til noen som kjen-
Aasen personlig for å få
mer om ham som menneske,
Ludvig Daae en god kilde.
Aasen har skrevet ymse om hvor-
han så på Aasen. Av utseen-

de har han beskrevet Aasen som
en mann med rød nese og et svært,
mørkebrunt hår klypt i skålforn.
Aasen holdt seg mye for seg selv.
Han følte seg keitete og hjelpeløs
sammen med finfolk. Han gikk
mye i skog og mark og ville være
alene i båten når han skulle fiske.
Daae sa senere at under det hjel-
peløse skjulte det seg en stor selv-
tillit og en evne til å se ironisk og
satirisk både på andre og seg selv.
Sammen med gode venner var det
keitete og hjelpeløse borte. Aa-
sen var full av lune og liv. Han
hadde et makeløst minne og var
ypperlig som eventyrforteller.

Andre mennesker som kjente
Aasen har lagt vekt på det gode

og milde ved ham. Han så med
glede og uten misunnelse på at
lykken fulgte venner på områder
der han selv kom til kort.

Ivar Aasen giftet seg aldri. Av
dagbøker, brev og av diktningen
hans ser vi at han savner og drøm-
mer om kjærlighet og familie. Det
var hans store sorg i livet at han
ikke fikk barn. Aasen følte seg
ofte ensom.

Ondskap eller nødvendighet

Ivar Aasen hørte til nasjonalro-
mantikernes generasjon. Hans
livsverk har klar sammenheng
med den nasjonale renessanse i
norsk kulturliv på 1840-årene.
Aasen hadde røtter i 1700-tallets

opplysningsideologi og klassisme
like mye som i samtidens roman-
tikk og realisme. Han stod i sær-
stilling blant det nasjonale gjen-
nombruddets menn ved at han
følte seg som bonde og så bonde-
samfunnets problemer innenfra.
Han representerte en solid bonde-
konservatisme, men i samti-
dens kultursituasjon ble denne
innstillingen en radikal impuls.

Før sin død i 1896 fikk Aasen
oppleve at landsmålet han hadde
skapt, ga grunnlaget for en folke-
bevegelse. Så tidlig som i 1885
ble landsmålet ved stortingsbe-
slutning sidestilt med det vanlige
skriftspråket som «skole- og of-
fisielt språk»

Sett ut i fra tiden Aasen vir-
ket i var landsmålet en nødven-
dighet for Norges befolkning. Det
var på den tiden gjenstand for
uttallige kulturdebatter. Hundre år
senere er det fortsatt en av de
største problemene innen norsk
kultur. Spørsmålet er om det er
Aasens feil, eller om det er vi
som ikke har noe bedre å henge
fingeren i. For når alt kommer til
alt var Ivar Aasen en stor mann!

Studentvennlig jazzhøst

Tone S. Haugland ønsker studentene velkommen til medlemskap i jazzklubben.
FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Trodde du at jazz ene og alene var forbeholdt folk i overgangsalderen? Tromsø jazzklubb ber deg revurdere tanken. Pressetalsmann Tone Stedahl Haugland oppfordrer alle studenter til å riste av seg fordommene, og ta turen innom en eller flere konserter som blir arrangert denne høsten.

Jazzklubben i Tromsø har cirka 100 faste medlemmer og holder sine konserter på Teaterkafeen. Tone S. Haugland er imidlertid villig til å innrømme at den hittil har vært noe anonym. Denne høsten går klubben nye veier med tanke på å rekruttere flere medlemmer fra studentmiljøet. Haugland er den fødte optimist og tror ikke at dette vil by på de store problemene.

– Studentene er vår viktigste publikumsgruppe. Det er i stor grad disse som tar i bruk kultur-

tilbudene, forteller hun.

Etter hennes mening er det synd at eksisterende myter skal skremme folk i fra å høre på jazz. I bunn og grunn er dette musikk som kan appellere til mange. Jazz er en allsidig sjanger som henter inspirasjon fra ulike stilarter som for eksempel, rock, soul og swing.

I jazzklubbens nye høstprogram kan du finne en vill og variert oversikt over de ulike konsertene. Dette året har klubben i et anfall av generøsitet gått ut med et unikt tilbud til alle studenter.

Som student vil medlemskontingenten bli redusert med hele 100 kroner, og du blir oppdatert om hva som skjer på jazzfronten, både lokalt og perifert.

Som en av klubbens større begivenheter nevner Haugland konsert med Comida musical. Dette er et 20-manns band med musi-

kere fra 7 nasjoner. Konserten er blitt lansert som et musikalsk festmåltid, sterkt latinamerikansk krydret. Fokus kino er leid for anledningen, og jazzklubben håper på storinnrykk.

Haugland mener medlemsskapet har utvilsomt gitt henne mange fordeler. Teaterkafeen tilbyr

for eksempel svært rimelige priser på god rødvin. Med dette i betraktning kan jazzklubben ve alle studenter en varm komst til høstens konserter.

U Ingvild Vikse

Swing med Per og Laila

Med blandede følelser tropet Utopias medarbeidere opp på jazzkonsert med Per Borthen Swing dept. og Laila Dalseth. Sett i forhold til forventningene ble kveldens opplevelse slett ikke skuffende.

Per Borthen dept. regnes for en av de største veteranene innenfor norsk jazz. Til tross for fire konkurser kan bandet se tilbake på 30 swingende år i Norgestoppen.

Teaterkafeens lokaler og dempede belysning skapte en intim og avslappet stemning blant jazzklubbens medlemmer. Vi kunne imidlertid ikke la være å registrere generasjonskløften som umiddelbart oppstod mellom oss og resten av publikum. Faktisk var det ikke en eneste student å oppdrive Kanskje dette skyldtes vårt valg av konsert.

Per Borthen åpnet imidlertid friskt med fengende toner fra bandets kjenningsmelodi. Videre forløp konserten med gode gamle svisker fra artister som Boney og Billy Holiday. Kveldens ultimate høydepunkt fant sted

da gjesteartist Laila Dalseth entret scenen. Via informerte kilder er vi blitt fortalt at hun kommer inn under gruppen av Norges mest kjente sangerinner. Dalseth gjorde stor lykke blant publikum med sin fremføring av en gammel Westa/Young/Holliday-låt.

Forsamlingen som så ut til å storkose seg, ettersom rødvinflaskene økte i antall og første del av konserten ble avsluttet med stor applaus. Vi tok imidlertid en lett avgjørelse og forlot lokalet lykkelig uvitende om hva vi gikk glipp av.

U Ingvild Vikse

Per Borthen og Laila Dalseth i sitt rette element blant jazzklubbens medlemmer på Teaterkafeen.

FOTO: ÅSGEIR JOHANSEN

Og Zotora het Per

For noen uker siden kunne musikkinteresserte overhøre «Dirr» på Tromsø Kunstmuseum. Det var en konsert fremført av Arctimus, en gruppe stryke musikere fra Harstad, og Zotora, som spiller et for oss iskalde nordboere et ikke fullt så velkjent instrument, didjeridoo.

Da vi satte oss i salen visste vi lite eller ingenting om hva vi hadde i vente. Strykekvartett er et velkjent fenomen innenfor musikkens verden, men det er noe annet enn hva vi kan si om didjeridoo. Det er et instrument fra Crocodile Dundees, Neighbours og Hverdagslivs land; Australia. Du kan ikke forvente å få høre det på et gatehjørne i Sydney. Hvis du vil oppleve dette instrumentet bør du ta deg en tur ut i bushen.

Urbefolkningens instrument

Didjeridoo påstås å være verdens eldste instrument. Det er laget av eucalyptustre og er formet av naturen selv gjennom termitters bearbeidelse av treet indre. Det vil si at hvert enkelt instrument er unikt. Instrumentets rolle for urbefolkningen kan sammenliknes med shamanens tromme. Det er gitt som gave fra gudene for å åpne kanalen mellom menneskenes og åndenes verden.

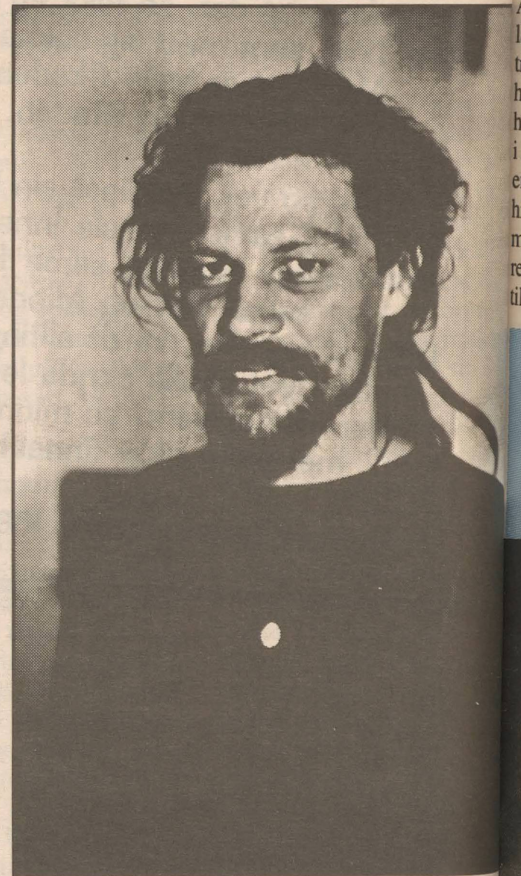
Konserten

Musikerne fremførte en rekke stykker av den australske komponisten Peter Sculthorpe. I tillegg improviserte de. Undertoner av urbefolkningens mystiske instrument blandet seg inn og dannet en interessant kombinasjon av Vestens musikk og mer «primitive» toner.

En av fiolinistene, Myee Clohssey fra Australia, fremførte et solonummer. I etterkant uttrykte hun sin begeistring for den vellykkede konserten. Arctimus har tidligere ikke spilt for et så stort publikum. Det ble derfor en stor opplevelse for både de utøvende og deres tilhørere. Myee Clohssey håper at strykekvartetten blir avmystifisert som noe kjedelig. Hun ønsker et større publikum.

Zotora

Zotora virket derimot mer scenevant. Han har i en årrekke viet sin oppmerksomhet til dette spesielle

Og dette er Per, eller var det Zotora?

FOTO: MARTIN TJERS

instrumentet. Denne noe merkelige interesserte sto i hans tidlige barndom. Zotoras interesse for didjeridoo har gjort at han nå vier mye av sin tid til instrumentet. Han holder for eksempel en CD med konserter og har gitt ut en CD.

Zotora henter mye inspirasjon fra mer tradisjonell musikk. Han sier at han har fått mer enn nok av vinterkulde når februar måned kommer. Han sier dog at han elsker å gå på ski. Intervjuet avsluttes dermed inn på hans sans for det å røyke og ta seg en øl... Det er kanskje det som er vanlig når en Per og kommer fra Drammen?

U Marit Bugge og Linda Dahl

Herlig rundreise i kroppen

4. oktober er det premiere på den nye norske filmen «Jakten på nyrestei-
nen». Dette er en film så proppfull av spesialeffekter og utrolige fabelfigu-
rer, at Steven Spielberg gladelig ville gitt skjeget sitt for å kunne kredite-
res for denne fantastiske eventyrfortellingen.

Historien fører oss inn i kroppen til
åtteårige Simens bestefar, etter at
Simen er blitt krympet mikrosko-
pisk liten ved hjelp av
et magisk kjemiset.
Inne i bestefarens
kropp jakter Simen på
det som brått har gjort
bestefaren alvorlig
syk. Her møter han de
utroligste vesener.
Karta, et hvitt blodle-
geme, blir Simens venn og hjelper
ham på ferden rundt i kroppen.
Sammen med Alveola som er et
rødt blodlegeme, møter de farer og
venner med barnslig (over)mot.
Opplevelsene står i kø for de tre
hovedpersonene.

Effekter

At en film av et slikt format kunne
lages i Norge hadde vel de færreste
trodd var mulig. Effektene kunne
ha vært hentet fra en hvilken som
helst førsteklasses fabelproduksjon
i Hollywood. Så ble da også hele 20
enorme kulisser bygget for å gjengi
historien best mulig. Blant disse var
magsekken, hjerteslottet, galleblæ-
ren, blindtarmen og tarmsystemet. I
allelegg er digitale effekter benyttet i

stor grad. Filmen inneholder nesten
200 individuelle data-manipulerte
scener, som bidrar til å levendegjø-
re figurene og kulissene i filmen.
En slik teknisk utfordring har ikke
skandinavisk filmindustri stått over-
for tidligere.

For å virkeliggjøre kostymede-
signer Ingrid Nylanders ideer for de
sentrale rollefigurene, ble Vin Burn-
ham brakt inn fra London. Hun har
blant annet stått for kostymene i
Tim Burtons Batman. Ett års pro-
duksjonsforberelser var nødvendige
før filmingen kunne starte for
nøyaktig ett år siden. Innspillingen
varte frem til jul, mens modell- og
computereffekt-teamene fortsatte
arbeidet til langt ut i 1996.

Latex og sminke

Barna som spiller hovedrollene i fil-
men ble valgt ut blant flere tusen
kandidater som ble testet gjennom
et helt år. Å være skuespiller i «Jak-
ten på nyrestei» var forøvrig en
anstrengende affære. De fleste måte
tilbringe timesvis i sminkestolen
for å bli pyntet med latex og smin-
ke. Benjamin Helstad som spiller
Karta måtte behandles halvannen
time hver dag. Hodet måtte barbe-

res, hvitmales og påmonteres kam-
men som Karta bærer. På reisen
gjennom bestefarkroppen møter vi
flere kjente norske fjes, men de er
ikke helt enkle å kjenne igjen. Blant
de vi klarte å kjenne igjen var Kjer-
sti Holmen, Harald Eia fra Lillelør-
dag og Lage Fosheim.

Gå for all del ikke glipp av de
danske blodlegemene, som koser
seg i et hjørne av magen med «en
lille en». «Jakten på nyrestei» er
i utgangspunktet laget for barn (al-
dersgrensen er på 7 år), men den vil
nok få en adskillig større publikums-
masse. Dette er, for å si det enkelt,
en film for barn i alle aldre. Selv om
man for lengst er ferdig med tenå-
rene, er det lett å la seg rive med i
kampen for å gjøre Simens bestefar
frisk. Filmen er spennende, under-
holdende, fascinerende og eventyr-
lig. Dialogene barna imellom kan
til tider bli en smule banale for oss
«voksne», men så er det jo tross alt i
utgangspunktet en barnefilm da. Det
er ikke så mye mer å si enn; gå og
se, dette er en stor norsk filmopple-
velse!

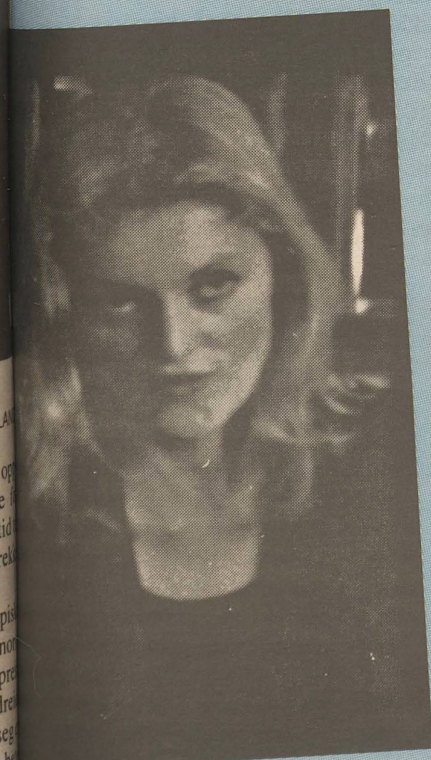
U

Stine Eidissen Bya

Scener fra filmen «Jakten på nyrestei». 20 enorme kulisser ble bygd, samtidig som over 200 datamanipulerte scener ble lagt til. Dette er unikt i skandinavisk sammenheng.

Dristig debutant

Vibeke Idsø står for årets store overraskelse på den norske filmfronten. «Jakten på nyrestei» er nå premiereklar, etter at Idsø har jobbet med den i hele 12 år. Hun står for både manus og regi i denne storproduksjonen til 35 millioner.

Idsø har altså gått hen og gjort noe så unorskt som å lage en særdeles vellaget norsk fantasifilm. Budsjettet var på ufatte-
lige 35 millioner kroner, en sjelden luksus for en debutant. Grunn nok til å bli høy på pæra, men det er hun definitivt ikke blitt. Damen som vi møter til frokost på et av byens hoteller er vennlig, nøktern, imøtekommende og forferdelig hyggelig. Under møtet forteller hun rolig om hjertebrøstet, mens hun tvinner på det lyse håret sitt.

– Fantasien må man beholde selv om man etter hvert blir voksen. Dette er en barnefilm for barn og voksne. Vi har tatt med en del poenger som er myntet på voksne, slik at også de kan le litt.

Hollywood

Selv er hun nylig hjemkommet fra Holly-
wood, hvor selveste Aaron Spellings (han

som stod bak blant annet Dynastiet og Beverly Hills) selskap kjøpte verdensrettighetene til filmen nesten usett. Det er første gang en norsk film blir adaptert av Hollywood uten å bli amerikanisert og spilt inn på nytt. Filmen skal bare dubbles før den sendes ut over hele verden. Om miljøet i Hollywood sier Idsø følgende:

– Jeg er glad jeg ikke er avhengig av å jobbe der. Miljøet inneholder mye rart, og menneskene der er grusomme. Det virker som om det er et eget sett med mellommenneskelige regler som gjelder. Det eneste som betyr noe der er penger og berømmelse.

New York

Ideen til filmen fikk Vibeke Idsø allerede i 1988. Hun var på fjelltur og kjedet seg, og lot tankene vandre. Dermed oppstod denne makeløse historien som nå er blitt til film. På den tiden var hun elev ved filmskolen i New York, der hun gikk tre år på linja for film og TV-regi. Hun fortalte historien til voksne og barn, og da responsen utelukkende var positiv, skjønte hun at dette var verd å jobbe videre med. I 1994 fikk hun produksjonsstøtte, og siden har hun jobbet på heltid med filmen. Etter fire års intens jobbing gleder Idsø seg til å få tid til å snakke med folk som ikke jobber med film.

– Det har blitt litt mye av og til. Men når man først har satt i gang, blir man ikke lei. Å jobbe med en film er fullstendig attoppslukende for meg, og alt annet

blir skjøvet til side.

Press

Idsø er opptatt av at dette ikke er ment å være en pedagogisk riktig film.

– Jeg ville ikke lage en opplysningsfilm, dette er en fantasifilm med kroppen som kulisse. Filmene i Norge har tenderer ofte til å skulle belære, slik trenger det ikke være. Kanskje kan dette nå forandre seg, slik at vi får inn mer fantasi i norsk film. I så måte hadde det vært veldig hyggelig å være en banebryter, sier hun.

Alt i alt så er jeg fornøyd med det ferdige resultatet. «Jakten på nyrestei» har vært en særdeles tøff produksjon, siden det er første gang en slik film har blitt laget i Norge. Vi satte oss store mål, som var vanskelige å realisere. Allikevel greide vi faktisk å få til flere effekter enn jeg trodde var mulig. Å skape bevegelse i settene, for eksempel hjerteslottet, var utrolig morsomt. Jeg er fascinert av de digitale effektene som kan benyttes i dag. De kan virkeliggjøre de utroligste fantasier, avslutter regissør og manusforfatter Vibeke Idsø. Og etter å ha sett denne filmen, kan vel ingen være i tvil om at hun har en helt eksepsjonell fantasi.

U

Stine Eidissen Bya

Vibeke Idsø debuterer med en film på ikke mindre enn 35 millioner norske kroner.

FOTO: ELIN FØRSUND

Av Åsgeir
Johansen

Denne gangen har jeg tenkt å ta for meg et nesten sagnomsust øl som lenge kun var å oppdrive på flaske, men som Peacock bestemte seg for å gjøre noe med.

Newcastle Brown Ale er en av de mørke øltypene og et av Englands mest kjente eksportprodukter, nest etter Rolls Royce. Ølet eksporteres til over 40 land og har oppnådd kultstatus i Russland.

På fagspråket kalles Newcastle Brown et undergjæret øl («bottom-fermented»). Denne prosessen er sannsynligvis den eldste bryggemetoden man kjenner, og er karakteristisk for mange av engelske og irske øltyper. I praksis betyr det blant annet at gjæret som brukes legger seg som et teppe oppå ølet, mens i pils og lager synker gjæret ned på bunnen. Guinness er også et slikt øl, men Newcastle Brown kan ikke sammenliknes med sin irske slektning i annet enn sin konsistens. Der Guinness er en stout og ganske bitter på smak, er Newcastle Brown søtt, nesten karamellaktig. Engelskmennene refererer til disse øltyper som «dessertøl», noe som ikke er langt unna sannheten. De såkalte Brown Ales har lange tradisjoner i det nordøstlige England, en region kjent for tungindustri og skipsbygging. Newcastle Brown Ale ble utviklet av en viss oberst Porter på 1920-tallet og er i realiteten en blanding av to øl. Det ene er et mørkebrunt øl som ikke er i salg og Newcastle Amber. Oppskriften består av lyst «ale», malt, «bryggesukker», sirup og en anelse karamell. Humlen som brukes er en kompleks blanding som brukes primært for å få fram den bitre smaken.

I et anfall av selvransakelse har jeg funnet ut at jeg ikke har noen kompetanse for å rangere øl subjektivt, og vil herved slutte med min terning (som bare var gjort som et spark til Dagbladets vinspalte i alle fall). Min kompetanse kommer snarere fra en genuin verdsettelse og en «sunn» interesse for øl enn noe annet. Med det som ballast kan jeg trygt anbefale Newcastle Brown Ale til alle de som ikke har oppdaget det ennå. I følge rapporter kan man få tak i det på flaske andre steder, men på fat er det kun å oppdrive på Peacock.

Som en liten kuriositet om ølet kan man nevne at ordet for det ølet de gamle egypterne fikk i lønn for å arbeide på pyramidene var «kash», som man igjen finner i det moderne, engelske ordet for penger: «cash».

– Vi vil bli tatt på alvor!

Minus Maja er frustrerte. Som et rent studentband føler de at musikkmiljøet i Tromsø ikke aksepterer deres ambisjoner fullt ut. 3. oktober spiller de på Margarinfabrikken i forbindelse med Polar Music festival (PMF), i tillegg til en planlagt CD-singel som slippes nå i høst.

Er det på tide at Minus Maja blir tatt på alvor?

For to år siden hadde bandet sin debut-konsert på Middagskjelleren. Med lokalet stappfullt av forventningsfulle venner og kjente la de grunnlaget for en stigende karriere som foreløpig har toppet seg med høstens konsert i PMF. I selskap med blant andre 22 Pistepirkko og Greene skal de spille på den andre konsertdagen, noe de er vel fornøyd med. Riktignok som torsdagens første musikalske innslag, men på festivaler eksisterer som kjent ikke begrepet oppvarmingsband understreker vokalistene.

Minus cover-låter

– Myten om at vi fremfører kun cover-låter har vært vanskelig å avlive, sukker bandmedlemmene.

Minus Maja har blitt dratt ut av øvingslokalet og sitter rundt et bord i Hovedgården, ivrige på å få frem sine synspunkter i det de mener er en urettferdig behandling av bandets profil.

Frontfigur Jon-Erik Eriksen er låtskriver og manager, og derav den som satser minst på den akademiske karriere.

– Vi har lagt oss på en linje med nordnorske tekster. Og disse tekstene skriver vi selv. Innslag av Hagerup og Ibsens tekster er det riktignok, men hovedtyngden er egenprodusert.

Fravær av damer

Det legges ikke skjul på at vokalistens kaotiske forhold til det annet kjønn har inspirert til de naive tekstene. De fleste handler om savn etter kvinner, og

finnes det en kvinne i tekstene er han stort sett misfornøyd med henne.

– *Et snev av melankoli med andre ord?*

– Det er enkle ord med implisitte meninger som skal gi rom for ulike tolkninger, oppsummerer keyboardisten fort. Vi sier ikke ting direkte, men vil få folk til å forstå allikevel. For eksempel kan sangteksten «Kor er veien til Italia?» bety så mangt.

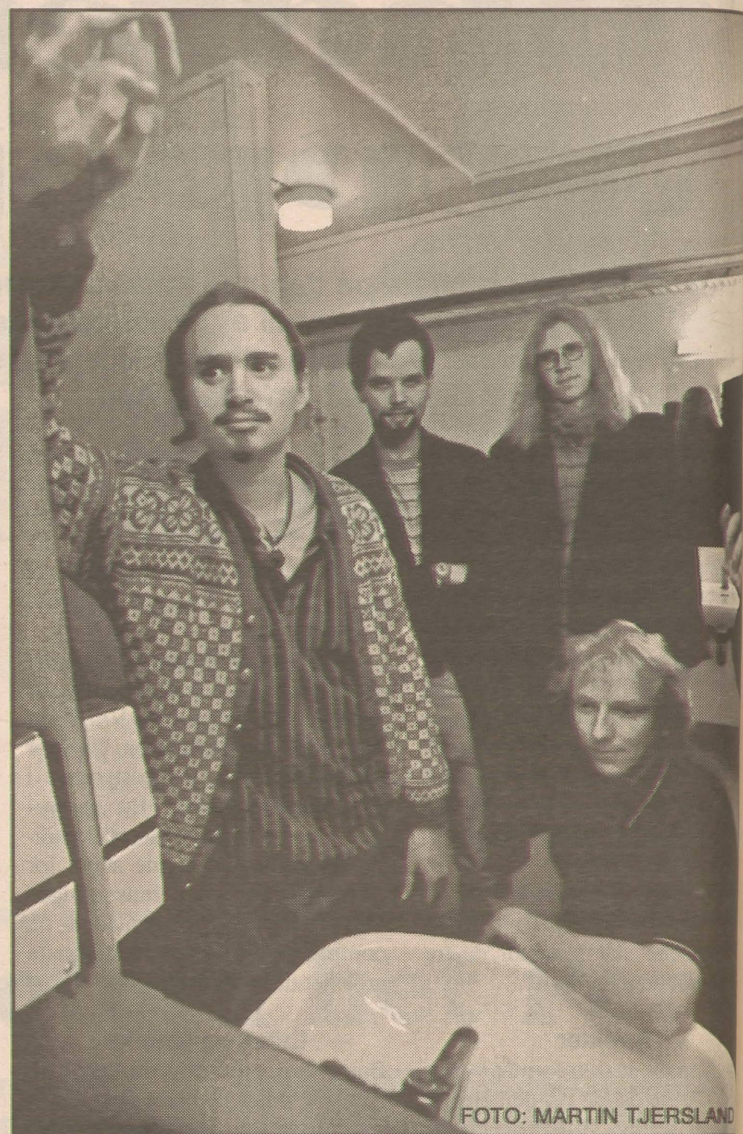
Fire ansikter ser spørrende på journalisten for liksom å få bekreftet metaforen.

– *Apropos damer, så skulle det vært interessant å vite bakgrunnen for den barnfagre plakaten dere har valgt å promotere under.*

– Ryktene har versert i retning av at dette er den mystiske Maja som ikke lenger tilhører bandet. I hvert fall har den unektelig vakt oppsikt. Plakaten henger nok på mange guttehybler rundt om i Tromsø, ja den påstås til og med sett avbildet i Aftenposten. Det hører også med til historien at Blå Rock likte plakaten godt, kanskje stort sett det eneste de liker ved oss?

CD-singel slepp

Så kommer den store nyheten som vil glede alle Minus Maja fans, nemlig utgivelsen av en CD-singel denne høsten. Singelen vil bestå av en håndfull egenproduserte sanger og planlegges solgt både på universitetet og i byens musikkforretninger. Det er et selvfinansiert pro-

Minus Maja vil endre sitt image som et rent studentvennlig band

sjekt som her skal realiseres, men det legges ikke skjul på at målet er en fremtidig platekontrakt.

– *For tromsøfolk flest er dere et studentband, så hvem vil målgruppen for utgivelsen være, foruten studenter?*

– Vi er realistiske, men håper selvfølgelig at alle musikkinteresserte, i tillegg til studenter, vil kunne ha glede av å kjøpe singelen. Vi karakteriserer oss som en særegen popmusikkgruppe med arrangementer og instrumentering som sjelden

høres. Dette burde fenge alle som er ute etter nye ting, sier Jon-Erik.

Det blir spennende å følge Minus Maja videre fremover. Oppfordringen blir å troppe opp på Margarinfabrikken og hør det første studentbandet som i en sinne har spilt på PMF. Med dere venner og kjente, venner av de igjen. Kanskje et CD-kjøp også friste?

U Kristine Halle

Høyt med Postgirobygget

Publikum dampa av ekstase på Dampen da rockesuksessen Postgirobygget stod på scenen torsdag 26. september. Det viste seg at gutta fra marin. tek. kunne mer enn å tegne oljeplattformer.

Som alle mødres drømmesønner; fem unge, pene menn med utdanning fra NTH med eget band og platesuksess over hele landet. Men det ble annerledes enn jeg hadde forestilt meg. Ingen besvimende småjenter, men et publikum som tok fullstendig av etter strofen «Ingen er så kåt som du, ingen er så våt som du». Et-

terhvert ble Whip-lash-faktoren ganske høy, og Postgirobyggets livebandkvalitet steg ytterligere.

Arne Hurlen sjarmerte med sine forvandlinger fra bendelorm i magen din, til sigarett med jazzpreg, fra idyller i solskinn og solnedgang. Han hevdet også at han var en engel fra helvete, med sine treogtyve tommer, og det var sikkert flere som følte seg frista da han «sang hold kjeft og kyss meg». Tekstene er lette å lære, men jeg tror den hoppende massen foran scenen hadde øvd seg på forhånd. Det virket som folk stort sett var kjempefornøyd, selv om jeg var mer sløv uten dop og aldri letta fra golvet.

U Marte Holmemo

Publikum tok fullstendig av etter strofen «Ingen er så kåt som du, ingen er så våt som du»

FOTO: BØRGE IVERSEN

Nettpreik

Såpeopera

Navn: «Enter»

Adresse: <http://origo.telenor.no>

Kategori: Grünerløkka-såpeopera

«I hovedstaden hadde 5 personer nettopp dannet noe de kalte for «Enter». Globalt sett satt de nesten på toppen av verden. Og på toppen av verden var det OK».

Slik begynner Norges første nettsåpe – en salig blanding av såpeopera og rollespill. En nettsåpe blir fortalt som en bildehistorie med noe attåt: Du kan kommunisere med hovedpersonene via e-post og lese deres dagbøker. Og hvis du er av den interaktive typen, så kan du melde deg selv personlig som en av birollene av serien.

Handlingen er lagt til Grünerløkka i Oslo, og de fem hovedpersonene, Annfrid, Claudia, Frederik, Lui og Reidar (Reger), har nettopp startet et internettfirma som de kaller for Enter! I første episode får vi greie på at Frederik og Claudia danser litt for tett og kliner litt for hett – på den første firmafeste. Men episodens desiderte høydepunkt er at Reger sannsynligvis har blitt far; til en tre år gammel jente!

Serien er et ufattelig lavbudsjettsprosjekt – men også et litt sjarmerende prosjekt.

Men jeg ville heller kalle serien for «Escape». (Takk, takk).

TV over nettet

«First-TV» kaller dem seg, navnet bak verdens første TV-stasjon som kun sender på internett. Det er riktignok ikke snakk om noen direkteoverføringer fra store sportsarrangementer eller utendørskonserter, men små videoklipp som kan lastes ned og kjøres direkte fra din nettleter.

Videoklippene er små i den forstand at de er korte og kjøres i en frimerkevindu, men selv den minste filstørrelsen blir stor når alt skal overføres over 28.8 modem.

Og det fungerte! Plutselig dukket det opp to menn som pratet tydelig amerikansk. Men gleden ble kortvarig, for etter ti sekunder med levende bilder gikk det 30 sekunder for å laste ned mer av filen. Men levende bilder over modem er en prestasjon. Sjekk ut <http://www.first-tv.com>, og sett på surround-systemet ditt.

Magnus Clough

Vi noterer at...

... Israel endelig har fått en statsminister med baller. Etter flere år med vakkende pyser ved roret var det på tide at noen stakk fingeren i jorda og sa «den tilhører oss, (min ,min ,min ,min ,min)». Gummikuler er kanskje ikke nok mot de skitne svina. Men de israelske soldatene sikter tross alt etter hodet og det er jo i det minste en bra start. Vi håper Nethanyahu griper fatt i palestinerproblemet i god Deir Yasin-ånd og ut hele hopen, før de infiltrerer Israel, Guds folk, kaster skam på kvinnene og lokker mennene ut i hor. Benjamin kjenner sikkert noen som plukket opp noen bra triks på 40-tallet. Vi ønsker ham Hell på veien.

... Tromsøs ubestridte hushai, Jan Aksel Haukland, har en årsinntekt på hele kroner null, en formue på usannsynlige kroner null og betaler eventyrlige kroner 1600 kroner i skatt. Etter lange funderinger på hvordan dette var mulig fant vi endelig ut at Haukland som den filantropen han er, selvfølgelig må bruke hver eneste krone han tjener på vedlikehold og reparasjoner på eiendommene sine. Og som om det ikke skulle være nok at mannen bruker alt han eier på gjøre Tromsø til den estetiske perlen den er, så rekker Jan Aksels solidaritet med samfunnet enda lengre. Da den siste krona var brukt til maling, må Haukland etter all sannsynlighet ha gått til banken for å låne penger til å betale skatt. Vi er dypt beveget og takknemlige for hans bidrag til fellesskapet.

... «det er ikke mye som er klinkende klart her i livet,» som VG så treffende påpeker i sin nye reklamekampanje. «... maktmisbruk, urettferdighet og løgn forekommer i alle deler av det norske samfunnsdraget. Det er lenge siden uskyldige, lille Norge mistet dyden», sier VG videre og påberoper seg «vilje, mot og ressurser nok til å avdekke virkeligheten. Uansett hvor ubehagelig den kan være.» Vi gir VG rett når den sier at det ikke er alle aviser som har det! Derfor skal vi fortsette å lese en «kritisk avis hver dag», en avis som mener det er «viktigere å skape nyheter enn å referere dem.» Hvor var det jeg gjemte bensinen og flammekasteren?

Amnesty International

Algerie

Abdelkader Hadj Benaâmane soner for tiden en tre-årig fengselsstraff. Han er 38 år, gift og har et barn på tre år, og er journalist i det algirske nyhetsbyrå (APS). AI ser på han som en samvittighetsfange og ber om at han blir løslatt øyeblikkelig og uten betingelser.

Abdelkader Hadj Benaâmane ble arrestert 27.februar 1995 fordi han i en intern pressemelding i APS avslørte hvor Ali Belhadj satt fengslet. Ali Belhadj er leder for den forbudte organisasjonen Front Islamique de Salut (Den islamske frigjøringsfront) og var fengslet på et ukjent sted. Pressemeldingen ble bare kunngjort internt i APS og ble ikke gjort tilgjengelig for offentligheten.

Han ble stilt for en militær domstol i Ouargla 25 juli 1995. Han ble dømt etter en lov som gir en strafferamme på 10 år for publisering av opplysninger som kan skade rikets sikkerhet eller den nasjonale enhet.

I de siste fire årene har medie-ene i Algerie opplevd økende restriksjoner og sensur. Spesielt har dette vært merkbart etter at en hemmelig forordning fra Innenriksdepartementet kom i juni 1995. Aviser har gjentatte ganger blitt suspendert og journalister har blitt arrestert og fengslet for å publisere opplysninger som myndighetene ser på som «underminering av statens sikkerhet». Slike restriksjoner øker presset på algirske journalister som allerede lever i stadig dødsfare. Siden mai 1993 har mer enn 50 journalister blitt drept. Man antar at drapene har blitt utført av væpnede opposisjonsgrupper som selv kaller seg «islamske» grupper.

Forslag til appellbrev:

M. Mohamed ADAMI, Ministre de la Justice, Ministère de la Justice, 8 Place Bir Hakem El-Biar, Alger/Algérie.

Your Excellency,
I would respectfully draw your attention to the case of Abdelkader Hadj Benaâmane.

He was arrested on 27 February 1995 for revealing on an internal APS wire, the place of detention of Ali Behadj who was held in an undisclosed location. He was tried on 25 July 1995 before a military court in Ouargla and sentenced to three years in prison.

He has solely exercised his right to freedom of expression. I refer to The Declaration of Human Rights, Article 19:

«Everyone has the right to freedom of opinion and expression; this right includes freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information and ideas through any media and regardless of frontiers.»

I call for the immediate and unconditional release of Abdelkader Hadj Benaâmane.

Yours sincerely

Australia

En komite i parlamentet anbefalte i juni 1996 at det ble nedsatt en undersøkelseskomisjon som skulle granske de mange uavklarte spørsmål i forbindelse med at Stephen Wardle døde i en politicelle. Kommisjonen skulle også granske beskyldningene mot politiet for etterfølgende trakassering av familien.

Stephen Wardle ble arrestert mistenkt for fyll og ble uten rettsavgjørelse holdt i varetekt i en politicelle i byen Perth natt til 1. februar 1988. Politiet rapporterte ingen synlige skader på ham. Klokkene 5.05 om morgenen ble det oppdaget at han lå død i cellen. Dødsstivheten var inntrådt og liket var fullt av godt synlige blåmerker, kuler og skrubbsår.

AI er bekymret for at Stephen Wardle kan ha blitt mishandlet mens han var i varetekt, og har innhentet informasjon som reiser tvil om det nøyaktige dødstidspunktet og andre omstendigheter i forbindelse med dødsfallet. Ved en rettslig undersøkelse i 1989 ble det fastslått at Stephen Wardle døde av giftvirkningen fra utskrevne medisiner i kombinasjon med alkohol, «forverret av omsorgsmangel».

Ved den rettslige undersøkelsen ble det imidlertid funnet «mange uavklarte uoverensstemmelser» blant kjensgjerningene, og kommisjonen sa at «mange spørsmål» forble ubesvarte fordi alle de 17 politifolkene som var i tjeneste den natten han døde, nektet å forklare seg under den rettslige undersøkelsen.

Siden denne rettslige undersøkelsen har familien vært utsatt for trakassering fra politiet. Stephen Wardles stefar, Ray Tilbury, har vært utsatt for en rekke bagatellmessige tiltaler, nesten alle har resultert i frifinnelse. Siden august 1994 har bevåpnede politimenn i sivil hele fire ganger utført tidlig morgenrassia mot familiens hjem. Man tror dette er gjort for å plage og skremme familien.

Forslag til appellbrev:

The Hon Richard Court, MLA, Premier of Western Australia, Office of the Premier and Cabinet, 97 St. George's Terrace, Perth 6000, Australia

Dear Sir,

I would respectfully draw your attention to the case of Stephen Wardle who was arrested and held without charge in a Perth city police cell on the night of 1 February 1988. The police recorded no visible injuries upon him.

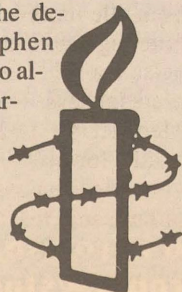
At 5.05 am the next morning, his body was discovered in the cell with rigor mortis well established, and bruises, bumps and abrasions clearly visible.

I am concerned that Stephen Wardle may have been ill-treated in custody.

I am also concerned that his family later has been targeted by police.

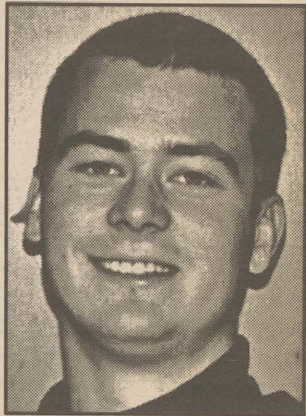
I strongly support the call for an independent judicial inquiry into the death of Stephen Wardle and into alleged police harassment of his parents.

Yours sincerely

Fire på rad

Hva synes du om DEBUT-uka?

Sverre Gloppen
Pedagogikk hovedfag

Jeg tenkte jeg skulle få med meg fellesfrokosten, men det ble for hardt å stå opp.

Kristel Berg
Realfag

Det var et fint og sosialt tiltak, men det var dumt at mange av arrangementene krasjet med undervisningen.

Kamilla Albrigtsen
Sosialøkonomi og informatikk

Jeg var med på fellesfrokosten, og jeg synes at hele arrangementet var et kjempefint tiltak. Det var mye bedre enn i fjor.

Åge Lyster
Fiskerifag

Det er et veldig bra tiltak. Når jeg startet mine studier hadde vi ikke dette tilbudet, og det var et savn.

FOTO: ASGEIR JOHANSEN

Mens vi venter på *Nord-Norgebanen...*

Enkelte sier at dagene bare blir kortere og kortere. Andre sier at nettene bare blir lengre og lengre. Men før du sier noe i det hele tatt, så husk dette:

DET ER IKKE bare LENGDEN SOM TELLER!

Aristoteles (eller noen)

Onsdag 2. oktober

Dagens begivenhet sitter du og leser i akkurat nå... også starter visstnok Polar Music Festival i dag. Du kan oppleve Karlsøya Prestegaard, The Sands og Astroburger på denne kveld.

Torsdag 3. oktober

PMF ruller videre, og i dag musiserer Minus Maja, Greene, Poor Rich Ones samt 22 Pistepirkko.

Fredag 4. oktober

Scream Opera, Cane, Cybele og Per Ivars Orkester står på dagens PMF - program, sammen med DJ Kolbjørn og Paul «trouble» Anderson. Intens og lyrisk svensk/dansk kammerjazz på Teaterkafeen

klokka 21.00.

Lørdag 5. oktober

Begynner alle konsertene å gjøre deg temmelig sliten i hode, skulder, kne og tå? Da kan du sitte stille og rolig på Fokus Kino i 88 minutter og se **Stop Making Sense** av Talking Heads. Vil du derimot ikke sitte stille så kan du i dag oppleve PMF's siste arrangement for i år i form av Bjørn Torske, Alania, DJ Strangefruit og DJ Abstract på Margarinfabrikken. Ellers er det håndballkamp i 1. divisjon i Tromsøhallen for mannfolk klokka 18.30 mellom Tromsø - Notodden.

Søndag 6. oktober

Eventyrstund i Eventyrskogen på Tromsø Museum, helt gratis

fra 11.30 - 15.00. Også starter Forskningsdagene 96 i dag, også det på Tromsø Museum. **Håndballkamp** er det i dag også, denne gang for kvinner. Se **Tromsø møte Runar** i Tromsøhallen klokka 16.00.

Mandag 7. oktober

Kultur og debatt i forbindelse med **Psykiatridagene** på Kulturhuset i regi av Åsgård Sykehus.

Tirsdag 8. oktober

Desperado på Bål Rock. Eller kanskje **The Real Thing** i regi av Tromsø Jazzklubb på Teaterkafeen?

Også skal Jørgen Cohn holde foredrag i Aud. Max. Klokka 18.00 over temaet: **Organhan-**

del - etisk forsvarlig?

Onsdag 9. oktober

Åsleik Engmark visiterer Lillescenen på Kulturhuset klokka 21.00.

Torsdag 10 oktober

Åsleik Engmark visiterer Lillescenen klokka 21.00. Fortsatt på Kulturhuset...

Fredag 11. oktober

Åsleik Engmark visiterer Lillescenen klokka 21.00, på Kulturhuset. Og på Storscenen setter Hålogaland Teater opp **Postmannen fra Arles**. Den vises hver dag frem til den 26. oktober. I Domkirka er det **Symfonikonsert** klokka 19.30.

Lørdag 12. oktober

Filmklubben viser **One Man Band**, klokka 12.30 og **Citizen Kane**, klokka 14.30. Hvor? På Verdensteateret.

På Kulturhuset er det **tamilsk musikk og dans** fra klokka 19.00. Gratis inngang til Kulturkaféen klokka 14.00 hvor du kan se **dukketeater**. Se **Tromsøs damehåndballag møte**

Skjeberg klokka 12.30 i Tromsøhallen.

Søndag 13. oktober

I dag kan du helt sikkert se **TIL** banke **VIF** på Alfheim!! Heia Sigurd fra Vadsø! Eller se **Tromsøs damehåndballag** banke **Lisleby**, eller **Tromsøs herrehåndballag** slå **Falk**, i Tromsøhallen. Og Filmklubben har sin faste **først-drikker-vi-rødvin-så-ser-vi-på-fransk-film-også-drikker-vi-rødvin-etter-filmen-også-aften**. Møt opp med pariserloffren under armen! C'est la vie, mon amie!

Mandag 14. oktober

Ta en pust i bakken!

Tirsdag 15. oktober

Streets of fire på Blå Rock. **Tromsfestivalen** braker løs i dag.

Onsdag 16. oktober

Nytt, rykende, ferskt **Utopia!** Vel, kanskje ikke rykende!

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post, ELLER stikk innom Glassburet på ISV: